

Inga Jansone, Elita Rosecka

Latviešu valoda un literatūra

mazākumtautību skolā

4. klase

2. temats

Mēs mājās

Mācību materiāli skolotājiem latviešu valodas un literatūras mācību priekšmeta īstenošanai 4. klasē mazākumtautību skolā.

Mācību materiāli veidoti mācību satura īstenošanai atbilstoši mācību priekšmeta programmas paraugam [„Latviešu valoda un literatūra izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, 1.–9. klasei”](#) (mācību priekšmeta programmas paraugs izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projektā „Kompetenču pieeja mācību saturā”).

Mācību materiālus veido stundu plāni skolotājiem, darba lapas un izdales materiāli skolēniem, pārbaudes darbu paraugi, papildmateriāli apgūstamo prasmju pilnveidošanai un nostiprināšanai.

Materiāli sakārtoti atbilstoši programmas paraugā piedāvātājiem tematiem, apakštematiem un atsevišķām stundām.

Mācību materiāli 2020./2021. māc. g. aprobēti Rīgas 72. vidusskolas piecās klasēs.

Saturs

2.1. Manas intereses	3
1. stunda.....	3
2. un 3. stunda.....	4
2.2. Kādas var būt dienasgrāmatas?	8
1. stunda.....	8
2. un 3. stunda.....	8
2.3. Kas ir sižets?.....	16
1. stunda.....	16
2. stunda.....	16
3. stunda.....	18
4. stunda.....	18
2.4. Ko cilvēki kolekcionē?.....	29
1. un 2. stunda.....	29
3. stunda.....	30
2.5. Ko tu lasi?.....	37
1. stunda.....	37
2. stunda.....	37
2.6. Kurš sporta veids tev patīk?	44
1. stunda.....	44
2. stunda.....	44
3. stunda.....	45
Zināšanu un prasmju pašvērtējuma lapa 2. tematam „Mēs mājās”	55
2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darbs (1. variants).....	56
2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darbs (2. variants).....	59
2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darba vērtēšanas kritēriji	62
Vingrinājumi prasmju pilnveidošanai	63

2. Mēs mājās

2.1. Manas intereses

1. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Darina un lieto lietvārdus ar izskaņu *-šana* un *-šanās*.
- Klausās un saprot klasesbiedru un skolotāja stāstīto par interesēm, vaļaspriekiem.

Ieradumi

- Veido ieradumu uzmanīgi klausīties saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem (tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa).

Stundas gaita

1. Ierosmei prāta vētra „Mans vaļasprieks. Manas intereses”. Skolēni nosauc, ko viņiem patīk darīt (darbības vārdi nenoteiksmē), skolotājs tos pieraksta uz tāfeles.
2. Vārdu darināšana ar izskaņu *-šana*. Skolotājs izvēlas vienu darbības vārdu ar galotni *-t* un vienu ar *-ties* un uzraksta tiem atbilstošu lietvārdu ar izskaņu *-šana*, paskaidrojot, ka vaļasprieku vai interesantu nodarbi var nosaukt arī šādi, piemēram, *ceļot – ceļošana, klausīties (mūziku) – (mūzikas) klausīšanās*. Skolotājs aicina skolēnus vērot un secināt, kas mainījies vārda sastāvā. Skolēni kopā ar skolotāju secina, ka tiek atņemta galotne *-t* vai *-ties* un pievienota izskaņa *-šana* vai *-šanās*.

ATGĀDNE „Vārdu darināšanas modelis”

Darbības vārds ar galotni **-t + šana**

ceļot – ceļošana

Darbības vārds ar galotni **-ties + šanās**

klausīties – klausīšanās

3. Skolēniem dod uzdevumu no žurnāliem, avīzēm vai reklāmu bukletiem izgriezt dažus attēlus, kas saistīti ar viņu interesēm, un veidot kolāžu.
4. Izmantojot izdales materiālu ([1. pielikums](#)), skolēni izvēlas savam vaļaspriekam atbilstošu vārdu krājumu un darina no darbības vārdiem lietvārdus ar izskaņu *-šana* un *-šanās*.
5. Skolēni sadalās grupās pa trim. Mazās grupas nostājas aplī. Grupā dalībniekiem tiek piešķirts kārtas skaitlis – pirmais, otrais, trešais. Pēc skolotāja signāla mazās grupas dalībnieki cits citam īsi pastāsta par savu vaļasprieku / interesēm, kas attēlotas kolāžā, kopā ne ilgāk par 2 minūtēm. Stāstījumā par savu vaļasprieku teikumos iekļauj iepriekšējā uzdevumā izvēlētos un par lietvārdiem pārveidotos darbības vārdus.

Piemēram

*Mani interesē **ceļošana**, tāpēc es izgriezu lidmašīnu, somu un kalnus. Man patīk **lidošana** pār zemēm un jūrām. Man patīk **kāpšana** kalnos ar mugursomu plecos.*

Pēc nākamā skolotāja signāla pirmie paliek uz vietas, otrie pāriet pie nākamās grupas pulksteņrādītāja virzienā, bet trešie – pie nākamās grupas pretim pulksteņrādītāja virzienam, un atkal veic to pašu uzdevumu. Tā atkārto vairākas reizes.

6. Skolēni veido savas klases interešu sienu, izmantojot sagatavotās kolāžas.

2.1. Manas intereses

2. un 3. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Iepazīst jēdzienu *komentārs*, raksta, lasa un vērtē komentārus.
- Klausās un saprot klasesbiedru un skolotāja runātus tekstus par interesēm, vaļaspriekiem.

Ieradumi

- Veido ieradumu uzmanīgi klausīties saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem (tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa).
- Veido ieradumu paust pieklājīgu attieksmi un lietot korektu valodu elektroniskajos saziņas līdzekļos (tikumi – atbildība, laipnība, savaldība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa, kultūra).

Stundas gaita

1. Lasa dažādus viedokļus par sporta nozīmi dzīvē ([2. pielikums](#)). Raksta atbildes uz jautājumiem. Pamato un secina, ka tas, ko darīja, ir komentēšana.
2. Ieraksta vārdu *komentārs* un skaidrojumu „vārdu bankā”.

Komentārs ir paskaidrojums, spriedums, secinājums vai vērtējums par kādu pasākumu vai izteikumu.

3. Apspiež jautājumu, kādās situācijās ir dzirdēts vārds *komentārs*?
4. Uz līmlapiņām raksta komentārus klasesbiedru veidotajām kolāžām, piestiprina tos pie interešu sienas.
5. Lasa citu rakstītos komentārus. Apspiežas, kā komentārs ietekmēja – iepriecināja, sadusmoja u. tml. Secina, ka vērtīgāki ir pozitīvi izteikti komentāri un ieteikumi. Pārrunā, ka, arī sociālajos tīklos rakstot komentārus, jāievēro pareizrakstība un pieklājības normas.

Papildu darbam

Izvēlas vienu no domu graudiem un izsaka savus komentārus ([3. pielikums](#)).

Izdales materiāls „Vārdu darināšana”

ceļošana	muzicēšana	sportošana	lasīšana	vizualizēšana	kolekcionēšana
ceļot braukt iet fotografēt filmēt pirkt lidot kuģot laivot	muzicēt dziedāt diriģēt spēlēt sist aplaudēt klausīties	sportot skriet lēkt soļot vingrot mest ķert peldēt	lasīt apmeklēt fantazēt vēlēt domāt stāstīt	zīmēt gleznot vērot noformēt tonēt	kolekcionēt mainīt dāvināt pirkt pārdot dot

ceļošana	muzicēšana	sportošana	lasīšana	vizualizēšana	kolekcionēšana
ceļot braukt iet fotografēt filmēt pirkt lidot kuģot laivot	muzicēt dziedāt diriģēt spēlēt sist aplaudēt klausīties	sportot skriet lēkt soļot vingrot mest ķert peldēt	lasīt apmeklēt fantazēt vēlēt domāt stāstīt	zīmēt gleznot vērot noformēt tonēt	kolekcionēt mainīt dāvināt pirkt pārdot dot

ceļošana	muzicēšana	sportošana	lasīšana	vizualizēšana	kolekcionēšana
ceļot braukt iet fotografēt filmēt pirkt lidot kuģot laivot	muzicēt dziedāt diriģēt spēlēt sist aplaudēt klausīties	sportot skriet lēkt soļot vingrot mest ķert peldēt	lasīt apmeklēt fantazēt vēlēt domāt stāstīt	zīmēt gleznot vērot noformēt tonēt	kolekcionēt mainīt dāvināt pirkt pārdot dot

Darba lapa „Viedokļi par sportu”

Lasi dažādus viedokļus par sporta nozīmi dzīvē!

Andrejs, 23 gadi, profesionāls sportists

Jau no bērnības regulāri nodarbojos ar sportu. Tas man palīdzēja ne tikai būt fiziski stipram un veselam, bet arī iemācīties plānot savu laiku.

Alise, 12 gadi, skolniece

Manā dzīvē svarīgāka par sportu ir mūzika. Jau no četrus gadu vecuma katru dienu spēlēju klavieres, un tas man ļoti patīk. Tā kā mācos arī mūzikas skolā, tad ar sportu nodarbojos tikai sporta stundās.

Valentīna, sporta skolotāja

Diemžēl mūsdienās ne visiem skolēniem patīk sporta stundas. Daudziem ir ārstu atbrīvojums no sporta stundām. Lielākā daļa no viņiem brīvo laiku pavada pie datora. Man šķiet, ka neveselīgs dzīvesveids ir visas sabiedrības problēma.

Uzraksti:

- kuram viedoklim tu piekrīti / nepiekrīti, kāpēc;
- kā tu sporto;
- kāds ir tavš viedoklis par sporta nozīmi dzīvē!

Lasi dažādus viedokļus par sporta nozīmi dzīvē!

Andrejs, 23 gadi, profesionāls sportists

Jau no bērnības regulāri nodarbojos ar sportu. Tas man palīdzēja ne tikai būt fiziski stipram un veselam, bet arī iemācīties plānot savu laiku.

Alise, 12 gadi, skolniece

Manā dzīvē svarīgāka par sportu ir mūzika. Jau no četrus gadu vecuma katru dienu spēlēju klavieres, un tas man ļoti patīk. Tā kā mācos arī mūzikas skolā, tad ar sportu nodarbojos tikai sporta stundās.

Valentīna, sporta skolotāja

Diemžēl mūsdienās ne visiem skolēniem patīk sporta stundas. Daudziem ir ārstu atbrīvojums no sporta stundām. Lielākā daļa no viņiem brīvo laiku pavada pie datora. Man šķiet, ka neveselīgs dzīvesveids ir visas sabiedrības problēma.

Uzraksti:

- kuram viedoklim tu piekrīti/nepiekrīti, kāpēc;
- kā tu sporto;
- kāds ir tavš viedoklis par sporta nozīmi dzīvē!

Darba lapa „Komentāru izteikšana”

Izvēlies vienu no domu graudiem un komentē to!

Vairums no veselīga dzīvesveida principiem ir zināmi ikvienam. Ēd augļus un dārzeņus, dzer daudz šķidruma, regulāri izkusties un vajadzības gadījumā apmeklē ārstu bez vilcināšanās. It kā vienkārši, vai ne? Lai gan šie ir vienkārši principi, tomēr daudziem no mums ir grūti saņemties. Smalkmaizīte ir tik garda, un dīvēns tik vilinošs... Tādēļ izvēlējamies 10 citātus, kas pamudinās tevi parūpēties par sevi un dzīvot mazliet veselīgāk.

1. Tavs uzturs lai ir tavas zāles, un tavas zāles lai ir tavs uzturs! *Hipokrats*
2. Tie, kas neatrod laiku vingrošanai, agrāk vai vēlāk būs spiesti atrast laiku slimošanai.
Edvards Stenlijs
3. Mūža ilgums pieaugtu ar milzu lēcieniem, ja zaļie dārzeņi smaržotu tikpat labi kā bekons.
Dāgs Lārsens
4. Rūpējies par savu ķermeni. Tā ir vienīgā vieta, kur tev jādzīvo. *Džims Rons*
5. Jo vairāk tu ēd, jo mazāk garšas jūti. Jo mazāk ēd, jo vairāk garšas. *Ķīniešu sakāmvārds*
6. Neēd neko, ko tava vecvecmāmiņa neatpazītu kā ēdienu. Veikalā ir ļoti daudz produktu, kurus mūsu senči neatpazītu kā ēdamus. *Maikls Pollans*
7. Labs izskats un laba pašsajūta iet roku rokā. Ja tev ir veselīgs dzīvesveids, esi parūpējies par ēšanas režīmu un sporto, tu jutīsies labi. *Džeisons Steitems*
8. Saglabāt labu ķermeņa veselību ir mūsu pienākums, citādi nebūsim spējīgi uzturēt mūsu prātus spēcīgus un tīrus. *Buda*
9. Ēst draņķīgu ēdienu nav atalgojums – tas ir sods. *Drū Kerija*
10. Veselība ir vislielākā bagātība. *Ralfs Valdo Emersons*

(Materiāls izstrādāts 03.2018; SALV.DULC12.18.03.0100)

2.2. Kādas var būt dienasgrāmatas?

1. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Izprot, ka dienasgrāmatas var būt dažādas – skolēna dienasgrāmata, literārā dienasgrāmata un personīgā dienasgrāmata.
- Lasa faktus un vēro attēlus par dienasgrāmatu vēsturi, atrod konkrētu informāciju, salīdzina.
- Skaidro jēdzienu *saliktenis*.
- Loka lietvārdu *dienasgrāmata*.

Stundas gaita

1. Ierosmei atbild uz jautājumiem.

Kā sauc vārdus, kuri veidoti no diviem vai vairākiem vārdiem? (Salikteni)

Kādus salikteņus varat nosaukt?

*Veidojiet salikteni no vārdiem **diena** un **grāmata**!* (Dienasgrāmata)

Ko raksta dienasgrāmatās?

Vai esat rakstījuši vai lasījuši dienasgrāmatu? Kādu?

Skolēni kopā ar skolotāju secina, ka dienasgrāmatas var būt dažādas: ir skolēna dienasgrāmata, literārā dienasgrāmata, piemēram, „Grega dienasgrāmata”, un personīgā dienasgrāmata.

Personīgajā dienasgrāmatā katru dienu raksta pārdomas par padarīto un saviem pārdzīvojumiem. Šīs dienasgrāmatas nedrīkst lasīt bez autora piekrišanas. Šādām dienasgrāmatām ir noteikta struktūra, forma, un tajās tiek lietoti noteikti valodas līdzekļi (dienu nosaukumi, sarunvalodas vārdi, vārdi, kas nosauc emocijas, pārdzīvojumus, darbības).

2. Lasa ieskatu dienasgrāmatu vēsturē ([1. pielikums](https://satori.lv/article/dienasgramata-vainu-pastiprinosos-apstaklos)) un pasvītro trīs interesantākos faktus (<https://satori.lv/article/dienasgramata-vainu-pastiprinosos-apstaklos>).

3. Stāsta, ko jaunu atklājuši par dienasgrāmatu vēsturi, nosauc interesantākos faktus.

4. Vēro attēlus ([2. pielikums](#)), kur redzama dienasgrāmata dažādos laikos un valstīs, stāsta par tiem, minot, kas ir īpašs, kas kopīgs un atšķirīgs. Vēro un secina, kā zīmējumi un attēli papildina tekstu.

4. Raksta lietvārdu *dienasgrāmata* pareizā locījumā. ([3. pielikums](#)). Ja nepieciešams, izmanto atgādni ([4. pielikums](#)).

2.2. Kādas var būt dienasgrāmatas?

2. un 3. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Lasa literāras dienasgrāmatas fragmentu, atrod tajā informāciju par autoru, pamana un nosauc literāro tēlu emocijas, pamatojot ar piemēriem no teksta.
- Analizē dienasgrāmatas saturu un izmantotos valodas līdzekļus.
- Iepazīstas ar jēdzienu *vienlīdzīgi teikuma locekļi*.
- Zina kopdzimtes lietvārdu *auša, tiepša, plāpa, nejēga* nozīmi un lieto tos saziņā.

Stundas gaita

1. Ierosmei lasa dzejoli „Kāda var būt dienasgrāmata?”.

Vēro un secina, ka rindu pirmie burti (lasot no augšas uz leju) veido vārdu *dienasgrāmata*.

Kāda var būt dienasgrāmata?

D____ dārga
I____ interesanta
E____ emocionāla
N____ naidīga
A____ atklāta
S____ sirsnīga
G____ gudra
R____ radoša
Ā____ ātra
M____ mistiska
A____ akurāta
T____ tīra
A____ attālināta

Vienlīdzīgi teikuma locekļi:

- paskaidro vienu un to pašu vārdu;
- atbild uz vienu un to pašu jautājumu;
- visbiežāk pieder vienai un tai pašai vārdšķirai.

2. Lasa K. Nestlingeres „Paula slepenā dienasgrāmata. Kristas slepenā dienasgrāmata” teksta fragmentus ([5. pielikums](#)) un atbild uz jautājumiem.

3. Salīdzinot abus teksta fragmentus, atrod pazīmes / piemērus, kas liecina, ka tie ir dienasgrāmatu fragmenti – datums fragmenta sākumā, es forma, secīgs dienas notikumu, pārdzīvojumu apraksts.

4. Skaidro tekstā pasvītrotos vārdus un izteicienus, raksta tos „vārdu bankā”.

5. Mācās, ka lietvārdi *tiepša*, *auša*, *plāpa*, *nejēga* attiecināmi gan uz vīriešu, gan sieviešu dzimti. Izdomā, uzraksta un nolasa četrus teikumus, kuros lietoti vārdi *tiepša*, *auša*, *plāpa*, *nejēga*.

Papildu darbam

Lasa tekstu un veido domu karti, kāpēc vajadzētu rakstīt dienasgrāmatu ([6. pielikums](#)).

Darba lapa „Ieskats dienasgrāmatu vēsturē”

Lasi teksta fragmentus un pasvītiro trīs interesantākos faktus par dienasgrāmatu vēsturi!

Kurš bija pirmais mūsu civilizācijas pārstāvis, kas iedomājās rakstīt dienasgrāmatu – pierakstīt savus ikdienas notikumus un pārdomas īpašā kladē, turklāt darīt to savām paša vajadzībām?

Rakstīt dienasgrāmatu vienmēr ir liels risks. Tu vari pateikt par daudz. Tu vari pateikt ko tādu, ko nevēlēties darīt zināmu citiem.

Kaut kas līdzīgs dienasgrāmatai bija pazīstams Ķīnā un Japānā ap 8.–9. gadsimtu, tās bija ceļojumu piezīmes vai galma dāmu literārie ikdienas vingrinājumi, dēvēti par spilvengrāmatām.

Marka Aurēlija filozofiskais traktāts, ko zinām kā „Meditācijas”, tā nosaukts tikai pēc viņa nāves. Sākotnēji tās bija piezīmes, ko autors dēvējis par „rakstītām pašam sev”, un tur jau var saskatīt dienasgrāmatas pazīmes.

Hēsioda poēmas „Darbi un dienas” nosaukums šķiet īsti piemērots dienasgrāmatai, taču patiesībā tas bija pamācošs darbs.

Pirmā publicētā literārā dienasgrāmata ir britu deputāta un kuģniecības ierēdņa Semjuela Pīpsa piezīmes, kas gan tikušas atšifrētas un nodrukātas vairāk nekā gadsimtu pēc viņa nāves, tas ir, 1825. gadā.

Tad sākās īsts dienasgrāmatu bums, pareizāk sakot, rakstnieku kulta, kas ļāva mantiniekiem bez īpašiem sirdsapziņas pārmetumiem publiskot savu talantīgo radnieku literāro mantojumu, jo visiem ir interese par otra cilvēka dzīves sākumiem.

Pirmā zināmā grāmata, kas rakstīta, fiksējot ikkatra ieraksta datumu (arābu valodā – „tariku”), bija Ibn Bannas dienasgrāmata, kas tapusi Tuvajos Austrumos 11. gadsimtā. Viens iemesls rakstīt dienasgrāmatu rodas tad, kad tu atklāj, ka tava dzīve ir ļoti svarīga. Otrs iemesls rakstīt dienasgrāmatu ir minēts latviešu kriminālromānu patriarha Andra Kolberga grāmatas sākuma lappusēs – lai „atmiņai kalnā kāpjot, būtu vismaz izciļņi, kur pieķerties”. Atmiņas zūd, līdz ar tām zūd pati dzīve, izbirst starp pirkstiem kā smiltis vējainā dienā. Ja vien to neesam pierakstījuši.

(Pēc interneta resursiem: <https://satori.lv/article/dienasgramata-vainu-pastiprinosos-apstaklos>)

Vizualizācija „Kādas var būt dienasgrāmatas?”

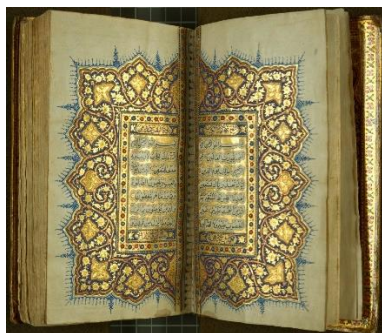
Senā Ķīna

Senā Japāna

Tālie Austrumi

Viduslaiku Eiropa

A. Puškina dienasgrāmata

Darba lapa „Lietvārdu locīšana”

Ievieto lietvārdu *dienasgrāmata* pareizā locījumā un pabeidz teikumu! Ja nepieciešams, izmanto atgādni!

Es rakstu / nerakstu savu (*ko?*) _____, tāpēc ka

Manam runcim nav (*kā?*) _____, jo _____

(*Kur?*) _____ var rakstīt par _____,

Manai (*kam?*) _____ vieta ir _____.

Es bieži ar (*ar ko?*) _____ eju pie skolotājas, lai

Mana (*kas?*) _____ ir (*kāda?*) _____,

_____, _____, _____.

ATGĀDNE „4. deklinācijas galotnes”

Locījums	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
Nominatīvs <i>kas?</i>	-a	-as
Ģenitīvs <i>kā?</i>	-as	-u
Datīvs <i>kam?</i>	-ai	-ām
Akuzatīvs <i>ko?</i>	-u	-as
Instrumentālis <i>ar ko?</i>	-u	-ām
Lokatīvs <i>kur?</i>	-ā	-ās
Vokatīvs —	-a!	-as!

Darba lapa „Paula slepenā dienasgrāmata. Kristas slepenā dienasgrāmata”

1. Lasi tekstu!

Paula slepenā dienasgrāmata

3. septembrī.

Skolā nekas īsti vēl nav sācies. Bērni diezgan garlaicīgi. Es, protams, sēžu blakus Kristai. Vidējās rindas pirmajā solā. Šorīt man izdevās viņu pārsteigt. Kad Krista atvēra durvis, viņa no izbēra nespēja pateikt nevienu vārdu. Mikijs un Gabija, un pārējie bērni arī priecājās. Sastrīdējos tikai ar jocīgo Ali. Viņš ir ārzemnieks. Viņš man sāka uzdot stulbus jautājumus. Gribēja zināt, kāpēc es atkal esot šeit. Kāda viņam daļa? Nekāda! Un citiem bērniem arī ne. Pat Kristai es neko nestāstīšu. Es visiem stāstīšu, ka manam tētim tagad ir divi darbi. Viens uz laukiem – ar govīm un cūkām. Un otrs – pilsētā ar suņiem un kaķiem. Un, tā kā pēcpusdienā viņš ir pilsētā, teikšu, ka tāpēc arī es esmu pārcēlies uz pilsētu.

Nevienam nav jāzina, ka mani vecāki grasās šķirties.

Kad Ali man vēlreiz pajautās kaut ko tik stulbu, tad dabūs no manis pāris plauku. Kauties es māku pa pirmo. Pie mums to var labi iemācīties. Te nu mani garantēti neviens no tiem mīkstpēdīņiem nevarēs pārspēt.

(K. Nestlingere *Kristas slepenā dienasgrāmata*.
Paula slepenā dienasgrāmata. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005)

2. Atbildi uz jautājumiem par tekstu!

Kāpēc šī ir „slepenā” dienasgrāmata?

Ko šādā dienasgrāmatā raksta?

Ar ko atšķiras skolas dienasgrāmata no personīgās dienasgrāmatas?

Kāpēc Paulam nepatika Ali uzdotie jautājumi?

3. Turpini lasīt!

Kristas slepenā dienasgrāmata

3. septembrī.

Man vēderā sēž tāds dusmu kamols, ka aiz niknuma varētu raudāt. Notika tā.

Es gribēju vilkt zīda kleitu, bet mamma gribēja, lai velku rūtainos svārkus. Mēs sakašķējāmies, un tieši tai brīdī, kad mamma teica:

– Dari taču, ko gribi, tiepša tāda! – kāds piezvanīja pie dzīvokļa durvīm.

Es domāju: tas noteikti būs Ali!

Tomēr tas nebūt nebija Ali, kas piezvanīja pie durvīm. Tas bija Pauls. Kad ieraudzīju viņu pie durvīm, man acis bija uz kātiņiem.

– Nu, Krista, – mamma iesaucās, – vai nav jauks pārsteigums?

Mammai nav ne jausmas. Mammai šķiet, ka es neprātīgi priecājos, jo atkal parādījies Pauls.

Un Paulam arī tā šķiet. Bet man Pauls vairs nepatīk. Viņš ir iedomīgs un stulbs.

Ejot uz skolu, satikām Ali. Viņam arī acis bija uz kātiņiem, ieraugot Paulu. Paskaidroju Ali, ka Pauls ar mani gāja kopā pirmajā klasē un tad pārcēlās uz laukiem.

Skolā skolotāja priecīgi apsveicinājās ar Paulu. Man viņa sacīja:

– Nu, tad jau mūsu Kristiņa ļoti priecāsies, ka atkal būs kopā ar savu Paulu.

Es gribēju protestēt, ka vēlos sēdēt blakus Aleksandram, priekšā Ali un aiz muguras Mikijam, bet Pauls mani vienkārši sagrāba aiz rokas un iespieda solā. Es neiedrošinājos pateikt, ka negribu sēdēt viņam līdzās.

(K. Nestlingere *Kristas slepenā dienasgrāmata*.
Paula slepenā dienasgrāmata. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005)

4. Atbildi uz jautājumiem par tekstu!

Kādu pārsteigumu Pauls sagādāja Kristai?

Ar ko atšķiras Paula un Kristas stāstījums dienasgrāmatās?

Ko tu jaunu uzzināji no Kristas dienasgrāmatas?

5. Salīdzini abus teksta fragmentus! Kas liecina, ka tie ir dienasgrāmatu fragmenti? Ja nepieciešams, izmanto atgādni.

ATGĀDNE „Dienasgrāmatas žanram raksturīgie balstvārdi”

Dienasgrāmatas žanram raksturīgie balstvārdi:

datums, dienas nosaukums, aprakstītās darbības, notikumi, emocijas, attieksme, pārdomas, sarunvalodas vārdi, emocijzīmes.

6. Skaidro pasvītrotos vārdus un izteicienu! Raksti tos „vārdu bankā”!

7. Raksti vārdus „vārdu bankā”!

Vārdus *tiepša*, *auša*, *plāpa*, *nejēga* attiecina gan uz vīriešu, gan uz sieviešu dzimti.

Piemēri.

Māsa ir plāpa. Brālis ir plāpa.

Darba lapa „Kāpēc rakstīt dienasgrāmatu?”

Lasi tekstu un veido domu karti, kāpēc vajadzētu rakstīt dienasgrāmatu!

Pavisam noteikti filmās esi redzējis, kā meitenes raksta dienasgrāmatas un pēc tam baidās, ka kāds tās izlasīs. Tā būtu katastrofa, ja kāds uzzinātu slēptākās domas! Tomēr dienasgrāmatas būtu jāraksta ikvienam neatkarīgi no vecuma vai dzimuma. Lasi tālāk un uzzini, kāpēc!

Pats sev padomdevējs!

Lai cik smieklīgi tas neizklausītos, rakstot dienasgrāmatu, tu vari būt pats sev psihologs. Rakstot tu esi spiests sakopot savas domas un nereti rakstīt notikumus secīgi. Kad esi visas savas problēmas vai noslēpumus uzrakstījis, tu vari vieglāk uz to visu palūkoties no malas un rast risinājumu. Veikti arī vairāki pētījumi, kuros skolotājas bērniem ļāvušas izpausties, rakstot dienasgrāmatas. Neuztraucies, neviens cits tās nelasīja! Tas palīdzēja bērniem atrisināt sarežģītākus uzdevumus, kā arī attīstīja loģisko domāšanu. Neviena problēma nav neatrisināma!

Izkop savu valodu!

Varbūt Tev nepatīk rakstīt sacerējumus skolā, kur skolotāja neļauj izvēlēties, par ko rakstīt. Taču, rakstot dienasgrāmatu, tā nemēdz notikt. Tu vari rakstīt, kā vēlies un par ko vēlies, tādā veidā arī attīstot valodu. Vairāk rakstot, ievērosi, ka likt komatus paliek vieglāk un sacerējumus notikumus sarindot loģiskā secībā nesagādās ne mazākās grūtības. Pamēģini un pats, būsi pārsteigts!

Veids, kā atpūsties

Pēc garas dienas skolā tu pavisam noteikti vēlies atpūsties. Arī dienasgrāmatas rakstīšana var būt veids, kā atpūsties un atbrīvoties no visiem satraukumiem. Raksti visu – kā tev gāja kontrol darbā, par kuru tik ļoti uztraucies, par kādu smieklīgu notikumu, kas skolā atgadījās, par strīdu ar draugu vai par to, kā ar draugiem baudījāt silto laiku. Kad būsi lielāks, tas būs lielisks veids, kā atdzīvināt sajūtas un atcerēties, kā tas bija. Iespējams, pat vēlāk smiesies par lieko satraukšanos pirms kontrol darba vai par mulķīgo strīdu ar draugu!

Draugs veselībai

Varbūt šķiet pārsteidzoši, taču dienasgrāmatas rakstīšanas var palīdzēt izvairīties no ārsta apmeklējuma. Tikai nepārproti, ja tev kaut kas sāp vai jūties slims, labāk uzreiz dodies pie ārsta, tādas kaites dienasgrāmatas rakstīšana nepalīdzēs izārstēt! Taču, veicot pētījumus vairāku gadu laikā, pētnieki atklājuši, ka cilvēki, kuri sākuši rakstīt dienasgrāmatu un dara to vismaz 15 minūtes dienā, retāk apmeklē ārstus. Šādu parādību var skaidrot ar to, ka rakstot mazinās stress, kas ir viens no iemesliem, kas pavājina cilvēka imūno sistēmu. Vāja imūnā sistēma nespēj tik viegli cīnīties ar slimības izraisītājiem.

(I. Cedere *Ilustrētā Junioriem*, 2019. gada jūnijs)

2.3. Kas ir sižets?

1. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Skaidro vārdu *temats*, *sižets* nozīmi, izmantojot savietošanas uzdevumu. Spriež par to, kam var būt temats, sižets (grāmata, filma, pasākums, pasaka u. c.).
- Atstāsta filmas, grāmatas sižetu, minot nosaukumu, autoru, galvenos tēlus / varoņus, tematiku un izmantojot darbības vārdus vienkāršās pagātnes formā.
- Raksta sižetu nejauši izvēlētai attēlu sērijai, izdomā nosaukumu uzrakstītajam sižetam.

Stundas gaita

1. Noskaidro vārdu *temats* un *sižets* nozīmi, izmantojot savietošanas uzdevumu ([1. pielikums](#)). Skaidrojumu ielīmē „vārdu bankā”.

Skolēni kopā ar skolotāju secina, kam var būt temats un kam var būt sižets. (*Grāmatai, filmai, pasakai u. c.*)

2. Nosaka tematus un kārtu teikumus, veido tematiem atbilstošus sižetus, izmantojot iepriekš sagrieztu izdales materiālu ([2. pielikums](#)).

Darba forma – uzdevums pāros.

Izlasiet visus teikumus! Izvēlieties divus teikumus, kuri būs tematu nosaukumi, un sakārtojiet teikumus secīgā notikumu gaitā!

Viens otram nolasiet tematiem atbilstošos sižetus!

Atbildiet uz jautājumu, kuri vārdi jums palīdzēja teikumus sakārtot pareizā secībā? (Vispirms, pēc tam, beigās, nākamajā dienā u. c.)

3. Raksta sižetu nejauši izvēlētai attēlu sērijai, izdomā nosaukumu uzrakstītajam sižetam ([3. pielikums](#)).

Var izmantot attēlus no <https://syzpc.ru/lv/tile-stone-brick/sostavlenie-rasskaza-po-serii-syuzhetnyh-kartin-razvitie-rechi/>

Izvēlies attēlu sēriju, aplūko attēlus!

Formulē un uzraksti tematam atbilstošu nosaukumu!

Izdomā varoņu vārdus!

Izdomā un raksti sižetu par attēlu sēriju! Par katru attēlu uzraksti vienu teikumu!

Lieto darbības vārdus pagātnē (ieraudzīja, gāja u. c.)!

Stāsti klasesbiedram par attēlu sēriju! Izmanto vārdus sākumā, vispirms, pēc tam, tad, beigās!

Papildu darbam

Izvēlas citu attēlu sēriju vai zīmē savu. Uzraksta burtnīcā atbilstošu tematu un sižetu.

2.3. Kas ir sižets?

2. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Atrod tekstā – filmas afišā – konkrētu informāciju. Pēc nosaukuma un attēla prognozē filmas mērķauditoriju.
- Raksta filmu nosaukumus, ievēro pareizrakstību.

- Atstāsta filmas sižetu – nosauc dažus notikumus, ievēro norises secību un izmanto vārdus *sākmā, vispirms, pēc tam, tad, beigās*.
- Saprot un lieto vārdus, kas nosauc dažādu žanru filmas.

Stundas gaita

1. Aplūko kino afižu ([4. pielikums](#)) un izraksta to filmu nosaukumus, kuras ir domātas bērniem. Pamato savu viedokli.

ATGĀDNE „Grāmatu, filmu, gleznu, citu mākslas darbu un pasākumu nosaukumu rakstība”

Grāmatu, filmu, gleznu vai citu mākslas darbu, kā arī pasākumu nosaukumi rakstāmi ar lielo sākumburtu un liekami pēdējās:

- N. Ikstenas romāns „Vīrs zilajā lietusmētelītī”,
- K. Miesnieka glezna „Meitene ar kaķi”,
- filma „Gredzenu pavēlnieks”,
- balets „Gulbju ezers”,
- izstāde „Mirkļa zieds”.

2. Norāda, kuri animācijas filmu žanri ir redzami attēlos. Pamato savu atbildi.

Animācijas filma – arī multfilma vai multiplikācijas filma.

Ir zīmētas animācijas filmas, datoranimācijas filmas, leļļu animācijas filmas, plastilīna animācijas filmas.

3. Min, kurai latviešu spēlfilmā atbilst katrs attēls.

1. „Emīla nedarbi”
2. „Saulesvece”
3. „Ūdensbumba resnajam runcim”
4. „Sprīdītis”

Spēlfilma – mākslas filma, kurā piedalās aktieri.

4. Ieraksta jēdzienus „vārdu bankā”.
5. Atsauc atmiņā, kuras animācijas filmas vai spēlfilmas ir redzētas, uzraksta to nosaukumus. Izvēlas vienu animācijas filmu vai spēlfilmu un uzraksta īsu tās sižeta atstāstījumu, nolasa to.
6. Darba forma – uzdevums grupās. Grupā pastāsta izvēlētajās animācijas filmas vai spēlfilmas sižetu.

2.3. Kas ir sižets?

3. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Raksturo redzēto filmu, atstāsta filmas sižetu – ievēro norises secību un izmanto vārdus *sākmā, vispirms, pēc tam, tad, beigās*.
- Formulē ieteikumu noskatīties filmu, pamato savu izvēli.

Ieradums

- Veido ieradumu aktīvi demonstrēt savu dalību un attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku (tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa).

Stundas gaita

1. Skatās animācijas filmu „Jautriši. Pavārs Nemieriņš” (ilgums –10.59)

<https://www.youtube.com/watch?v=vdi9KvuehqQ>

2. Atbild uz jautājumiem par redzēto.

Kāpēc animācijas filmai ir tāds nosaukums?

Kāds bija Nemieriņš?

Ko gatavoja virtuvē? Kā?

Kāpēc pīrāgs neizdevās?

Ko tu esi gatavojis / gatavojusi pats / pati?

Kur devās meitene pavāre?

3. Veido un patstāvīgi aizpilda tabulu ar informāciju par redzēto filmu ([5. pielikums](#)).

Noraksta un pabeidz teikumu *Iesaku noskatīties šo filmu, lai (tāpēc ka / jo)...*

4. Darba forma – uzdevums pāros. Atstāsta redzētās filmas sižetu. Lasa 5. pielikumā uzrakstīto teikumu.

2.3. Kas ir sižets?

4. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Prezentē savu paša veidoto kino biļeti un izvēlēto filmu, ievērojot doto plānu; klausās un vērtē klasesbiedru stāstījumus.

- Sakārto nepieciešamo informāciju tabulā.
- Formulē ieteikumus noskatīties filmu, pamato savu izvēli.

Ieradumi

- Veido ieradumu aktīvi piedalīties un paust attieksmi sarunas laikā – ar stāju, acu kontaktu, žestiem un mīmiku (tikumi – laipnība, solidaritāte, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa).
- Veido ieradumu uzmanīgi klausīties saziņas partneru izteikumus diskusijas laikā, būt iecietīgam pret atšķirīgiem viedokļiem (tikumi – atbildība, tolerance; vērtība – cilvēka cieņa).

Stundas gaita

1. Aplūko kino biļeti un meklē tajā konkrētu informāciju – atbild uz jautājumiem ([6. pielikums](#)).
2. Izlozē kino biļeti ([7. pielikums](#)). Klasesbiedri cits citam uzdod jautājumus par biļetē ietverto informāciju un sniedz atbildes uz jautājumiem (var iztēloties, ka nesaprot latviešu valodu vai neprot atrast informāciju, un lūdz palīdzību).
3. Veido kino biļeti savai mīļākajai filmai.
4. Veido tabulu pēc parauga. Katrs stāsta par savu izveidoto kino biļeti, īsi raksturo filmu un aizpilda tabulu.

Prezentētājs uzraksta savu vārdu un filmas nosaukumu uz tāfeles.

Nosauc kinoteātri, kurā tiks rādīta filma, seansa sākumu, rindu, vietu, biļetes cenu.

Min filmas nosaukumu un īsi (5–10 teikumos) pastāsta filmas sižetu.

Pasaka, kuram klasesbiedram (pēc izlozes principa) dāvina šo kino biļeti un kāpēc pārējiem klasesbiedriem iesaka noskatīties šo filmu.

Kino biļetes prezentētājs (1 p.)	Filmas nosaukums (1 p.)	10 darbības vārdi, kuri minēti sižetā (10 p.)	Savstarpējais novērtējums* (1 p.)

Frāzes, kuras tu vari ierakstīt savstarpējā novērtējuma ailē.

*interesants stāstījums *stāsta bez aizķeršanās *stāsta ar aizķeršanos *droši runā
*nav sagatavojies *nav izpildījis darbu *stāsta emocionāli * runā neskaidri
*runā skaidri *aizraujošs stāstījums *garlaicīgs stāstījums

Stundas beigās skolēni darba lapas nodod vērtēšanai skolotājam.

Skolotājs runas vērtējumam var izmantot mutvārdu runas vērtēšanas kritērijus ([8. pielikums](#)).

1. pielikums

Izdales materiāls „Vārdu banka”

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

Temats ir	vienā vai vairākos vārdos izteikts satura formulējums.
Sīžets ir	savstarpēji saistītu secīgu notikumu virkne, kas norisinās stāstā, filmā, lugā, komiksā u. c., veidojot daiļdarba saturu.

2. pielikums

Izdales materiāls „Temats un sižets”

Annele zemenēs.	Vispirms meitene sameklēja grozu.
	Pēc tam viņa izgāja no mājas.
	Tad Annele iegāja mežā.
	Mežā viņa lasīja ogas.
	Visbeidzot ar pilnu grozu viņa gāja mājās.
	Māte ar tēvu bija ļoti priecīgi.
Sprīdīša ceļojums.	Puika nolēma doties prom no mājām.
	Mežā viņš satika Vēja māti.
	Pēc tam Sprīdītis nakšņoja pie Sīkstulā.
	Nākamajā dienā zēns pilī tikās ar princesi.
	Vēlāk pilī notika cīņa ar velnu.
	Beigās – laimīgais mājupceļš ar gulbi.

Annele zemenēs.	Vispirms meitene sameklēja grozu.
	Pēc tam viņa izgāja no mājas.
	Tad Annele iegāja mežā.
	Mežā viņa lasīja ogas.
	Visbeidzot ar pilnu grozu viņa gāja mājās.
	Māte ar tēvu bija ļoti priecīgi.
Sprīdīša ceļojums.	Puika nolēma doties prom no mājām.
	Mežā viņš satika Vēja māti.
	Pēc tam Sprīdītis nakšņoja pie Sīkstulā.
	Nākamajā dienā zēns pilī tikās ar princesi.
	Vēlāk pilī notika cīņa ar velnu.
	Beigās – laimīgais mājupceļš ar gulbi.

Annele zemenēs.	Vispirms meitene sameklēja grozu.
	Pēc tam viņa izgāja no mājas.
	Tad Annele iegāja mežā.
	Mežā viņa lasīja ogas.
	Visbeidzot ar pilnu grozu viņa gāja mājās.
	Māte ar tēvu bija ļoti priecīgi.
Sprīdīša ceļojums.	Puika nolēma doties prom no mājām.
	Mežā viņš satika Vēja māti.
	Pēc tam Sprīdītis nakšņoja pie Sīkstulā.
	Nākamajā dienā zēns pilī tikās ar princesi.
	Vēlāk pilī notika cīņa ar velnu.
	Beigās – laimīgais mājupceļš ar gulbi.

3. pielikums

Izdales materiāls „Sižetiskie attēli”

(Attēli pieejami: <https://syzpc.ru/lv/tile-stone-brick/sostavlenie-rasskaza-po-serii-syuzhetnyh-kartin-razvitie-rechi/>)

Vizualizācija „Kino afiša”

(Materiāls no: S. Neilande, J. Bernāne, L. Pamiljane, I. Marševska *Latviešu valoda mazākumtautību skolā*. 4. klase. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2010)

Darba lapa „Informācija par redzēto filmu”

1. Ieraksti tabulā informāciju par redzēto filmu!

Filmas nosaukums	
Galvenie varoņi	
Režisors	
Temats	
Filmas žanrs	
Filmas garums	
Seansa sākums	
Seansa beigas	
Bāsis ieskaņoja	
Sižets	

2. Noraksti un pabeidz teikumu!

Iesaku noskatīties šo filmu, lai / tāpēc ka / jo...

Darba lapa „Kino biļete”

1. Aplūko kino biļeti un atbildi uz jautājumiem!

ALISE BRĪNUMZEMĒ Parex Plaza

Auditorija 10
Rinda: 5 Vieta: 2
Datums: 16.10.2010 Laiks: 20:45 Cena: 1,65 Ls

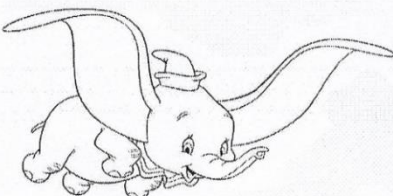
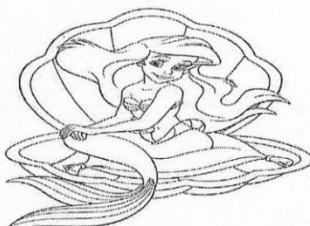
Pasākuma teritorijā ienest aizliegts:

Uz kuru filmu ir šī biļete?
Cikos sākas filma?
Cik maksā šī biļete?
Ko nedrīkst darīt kinoteātrī?
Kā sauc kinoteātri, kurā rādīs šo filmu?

2. Aplūko kino biļeti atkārtoti un pasaki, kas tajā neatbilst mūsdienām!

(Materiāls no: S. Neilande, J. Bernāne, L. Pamiļjane, I. Marševska *Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase.* Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2010)

Izdales materiāls „Kino biļetes”

Kinoteātris “AKROPOLE” Seanss: 15:20 Rinda: 4. Vieta:17 Filma: “SKAISTULE UN BRIESMONIS” Biļetes cena: 3.50 eiro	
Kinoteātris “CINEMA” Seanss: 16:20 Rinda: 12. Vieta:2 Filma: “ŠREKS 7” Biļetes cena: 4.50 eiro	
Kinoteātris “ANDALŪZIJAS SUNS” Seanss: 15:00 Rinda: 7. Vieta:27 Filma: “Sarkangalvīte un vilks” Biļetes cena: 3.00 eiro	
Kinoteātris “RIGA PLAZA” Seanss: 12:20 Rinda: 3. Vieta:10 Filma: “Zilonītis Dambo” Biļetes cena: 3.20 eiro	
Kinoteātris “PALLADIUM” Seanss: 11:30 Rinda: 6. Vieta:13. Filma: “BEMBIJS” Biļetes cena: 3.40 eiro	
Kinoteātris “AKROPOLE” Seanss: 18:00 Rinda: 5. Vieta:7 Filma: “NĀRIŅA” Biļetes cena: 3.80 eiro	

Mutvārdu runas vērtēšanas kritēriji

Punkti	Saturs	Vārdu krājums	Valodas plūdums	Pareizrūna un gramatika
4	Saprot tekstu un precīzi atbild uz jautājumiem. Patstāvīgi veido stāstījumu. Tas ir precīzs, loģisks, atbilstošs attēlā redzamajai situācijai. Pārliecinoši spēj pamatot savu viedokli.	Vārdu krājums ļauj izteikties precīzi un plaši.	Spēj izteikties brīvi. Valoda ir plūstoša, viegli uztverama.	Lieto dažādas gramatiskās konstrukcijas. Cenšas pareizi saskaņot vārdu formas. Ir dažas (1–2) kļūdas.
3	Saprot tekstu un atbild uz jautājumiem. Patstāvīgi veido stāstījumu. Tas ir pietiekami precīzs un skaidrs. Attēlā redzamais stāstījumā atspoguļots daļēji. Spēj neizvērsti pamatot savu viedokli.	Pietiekams vārdu krājums, ir dažas neprecizitātes.	Spēj izteikties pietiekami brīvi. Ir pauzes, meklējot atbilstošus vārdus. Runātais ir viegli uztverams.	Lieto pārsvarā vienkāršas gramatiskās konstrukcijas. Pieļauj 3–4 kļūdas.
2	Saprot tekstu un atbild uz jautājumiem. Stāstījums ir loģisks, taču īss. Attēlā redzamais stāstījumā izmantots daļēji. Nepieciešams skolotāja pamudinājums. Nespēj pamatot savu viedokli.	Vārdu krājums ļauj izteikties, taču ir daudz neprecizitāšu vai atkārtoti vienus un tos pašus vārdus.	Runā lēni, ir regulāras pauzes, taču tās netraucē uztvert runāto.	Lieto vienveidīgas gramatiskās konstrukcijas. Runa galvenokārt īsās frāzēs. Pieļauj regulāras kļūdas.
1	Atbild tikai uz vienu jautājumu. Neveido stāstījumu, galvenokārt tikai nosauc attēlā redzamo. Nepieciešams skolotāja atbalsts. Nespēj formulēt savu viedokli.	Mazais vārdu krājums traucē uzdevuma izpildi.	Runa ļoti lēni, ar pauzēm, kas traucē uztvert sacīto.	Lieto īsas frāzes vai atsevišķus vārdus, galvenokārt pamatformas.
0	Nespēj atbildēt uz jautājumiem. Nosauc dažus attēlos redzamos cilvēkus, dzīvniekus, lietas. Nepieciešams pastāvīgs skolotāja atbalsts.			

2.4. Ko cilvēki kolekcionē?

1. un 2. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Dialogā iegūst informāciju, precizē, lūdz paskaidrot; klausās un saprot klasesbiedru un skolotāja runātus tekstus par interesēm, vaļaspriekiem.
- Lasa publicistikas tekstus, sameklē nepieciešamo informāciju un strukturē to tabulā.
- Pilnveido prasmi lietot vārdnīcu e-vidē.
- Saskata teikumos vienlīdzīgus teikuma locekļus.
- Veido un raksta teikumus ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, lietojot vārdus, kas nosauc apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību, un ievērojot interpunkciju; vērtē un labo uzrakstīto.

Stundas gaita

1. Noskaidro vārdu *kolekcionārs* un *saiets* nozīmi, pirms izspēlē lomu spēli „Kolekcionāru saiets”.

Skolotājs demonstrē uz ekrāna vārdu skaidrojuma meklēšanu e-vidē <https://tezaurs.lv/>. Skolēni vārdus ieraksta „vārdu bankā”.

2. Darba forma – uzdevums grupās. Grupās izspēlē lomu spēli „Kolekcionāru saiets”, sadaloties žurnālistos un kolekcionāros. Intervijā žurnālists vispirms noskaidro, ko krāj vai gribētu krāt kolekcionārs, tad uzdod atbilstošus jautājumus.

A variants „Es esmu kolekcionārs” Ko tu krāj / kolekcionē? Cik ilgi tu jau krāj / kolekcionē? Cik vienību / lietu / priekšmetu ir tavā kolekcijā? Kur un kā tu iegūsti savus eksponātus?	B variants „Es gribu kļūt par kolekcionāru” Ko tu gribētu krāt / kolekcionēt? Kad tu gribētu sākt krāt / kolekcionēt? Cik lietu / priekšmetu tu gribētu savā kolekcijā? Kur un kā tu domā iegūt savus eksponātus?
---	--

3. Lasa A. Piņajeva tekstu „Bet ko kolekcionējat Jūs?” ([1. pielikums](#)) un veic uzdevumus.

- Turpina teikumu, no teksta izrakstot priekšmetu nosaukumus, ko cilvēki krāj jeb kolekcionē.

Cilvēki kolekcionē (ko?) kartītes, ...

- Meklē nesaprotamo vārdu, piemēram, *kolekcija*, *patvāris*, *saspraude*, *šķiltavas*, nozīmi vietnē <https://tezaurs.lv/> un vārdu skaidrojumu raksta „vārdu bankā”.
- Aizpilda tabulu ([2. pielikums](#)) un ielīmē to „vārdu bankā”.
- Lasa izceltos teikumus ([1. pielikums](#)) un secina, kas līdzīgs tekstā izceltajiem teikumiem.
- Pasvīturo un nosauc izceltajos teikumos vārdus, kuri atbild uz vienu un to pašu jautājumu. Skaidro, kā tie teikumā atdalīti viens no otra! Kopā ar skolotāju atpazīst vienlīdzīgus teikuma locekļus un secina, kā tos atdala teikumā.

- Pārbauda savu uzrakstīto teikumu – vai visi izrakstītie vārdi atbild uz vienu un to pašu jautājumu *ko?*, vai vienlīdzīgi teikuma locekļi ir atdalīti ar komatu vai vārdu *un*.

4. Papildina „vārdu bankā” skaidrojumu, kas ir vienlīdzīgi teikuma locekļi (sk. arī 2.1.).

ATGĀDNE „Vienlīdzīgi teikuma locekļi”

Vienlīdzīgi teikuma locekļi:

- paskaidro vienu un to pašu vārdu
- atbild uz vienu un to pašu jautājumu,
- visbiežāk pieder vienai un tai pašai vārdšķirai,
- atdala ar *komatiem* vai lieto vārdus *un, vai, gan*.

5. Apspiež, kā var iegūt jaunus priekšmetus savai kolekcijai – nopirkt, saņemt dāvanā, iemainīt, iedot. Aizpilda darbības vārdu tabulu ([3. pielikums](#)), rakstot darbības vārdu formas 1. un 3. personā pagātnē, tagadnē un nākotnē. Savstarpēji salīdzina ierakstīto, labo kļūdas. Tabulu ielīmē „vārdu bankā”.

6. Raksta teikumus par kolekcionēšanu, izmantojot darbības vārdus no tabulas! Katru teikumu papildina ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, kas nosauc apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību, pasvīturo tos.

Piemērs

*Antīko lietu veikalā tētis vakar **nopirka** receptu grāmatu.*

*Antīko lietu veikalā tētis vakar **nopirka** senu, greznu, biezu **un** interesantu receptu grāmatu.*

Papildu darbam

Izvēlas atbilstošu tematu un, atbildot uz 1. uzdevuma jautājumiem, raksta stāstījumu. Teikumos iesaista vienlīdzīgus teikuma locekļus.

2.4. Ko cilvēki kolekcionē?

3. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Izmanto pārbaudes formas, lai pareizi pierakstītu vārdus, kuru izrunā saplūst līdzskaņi *š* un *s*, *ž* un *s*, veidojot līdzskani *š* (*košs, spožs*).
- Lieto norādāmos vietniekvārdus *tas, tā* un *šis, šī* dažādās formās, saskaņojot dzimtē un skaitlī ar lietvārdu.
- Veido un raksta teikumus ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem, lietojot vārdus, kas nosauc apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību.

Sagatavošanās stundai

Skolēni sadalās grupās un vienojas, kurš no grupas atnesīs savu kolekciju vai tās daļu, piemēram, pastmarkas, monētas u. c.

Stundas gaita

1. Skolēnu grupas gatavo kolekcijas izstādei.
2. Gatavošanās posmā skolotāja iepazīstina ar stāstījuma par kolekciju plānu un leksiku, kas jāizmanto stāstījumā. Notiek sagatavošanās stāstījumam par kolekciju.

2.1. Par kolekcijas priekšmetiem var pastāstīt, izmantojot norādāmos vietniekvārdus *šis, šie, šī, šīs, tas, tie, tā, tās*. Vēro atgādni (4. pielikums) un iegaumē, ka: *šis, šie, šī, šīs* norāda uz tuviem priekšmetiem, *tas, tie, tā, tās* norāda uz tālākiem priekšmetiem.

Piemērs

Šīs eiro monētas ir no Vācijas, bet tās ir no Vatikāna.

2.2. Par kolekcijas priekšmetiem vairāk informācijas var sniegt, lietojot vārdus, kas nosauc apjomu, izmēru, detaļas, formu, krāsu, vērtību. Skolēni domā piemērus šiem vārdiem, piemēram, *daudz, mazs, milzīgs, lēts, vērtīgs*, skolotājs tos pieraksta. Skolotājs pievērš uzmanību vārdiem, kurus izrunājot divi līdzskaņi saplūst vienā, piemēram, *lēts, spožs, mūžs*. Skolēni nosauc, kādu skaņu dzird vārda beigās. Secina, ka izruna atšķiras no rakstības. Pārrunā, kā pārbaudīt rakstību – pārveido vārdu daudzskaitlī un pārliecinās par skaņu pirms galotnes, piemēram, *mazs – mazi, lēts – lēti*. „Vārdu bankā” ieraksta vārdu piemērus, kuru beigās notiek divu līdzskaņu saplūšana vienā.

<i>ts – c</i>	<i>ds – c</i>	<i>žs – š</i>	<i>šs – š</i>
lēts cits ...	kāds galds	mūžs spožs	gaišs tumšs

2.3. Veido izpratni par norādāmo vietniekvārdu lietošanu (5. pielikums). Vienlaikus skolēni vingrinās saskaņot vārdus teikumā dzimtē un skaitlī.

3. Grupās kolekcijas īpašnieks stāsta par savu kolekciju. Stāstījumā izmanto norādāmos vietniekvārdus un vārdus, kas raksturo kolekcijas priekšmetus. Tad grupu dalībnieki mainās vietām, un kāds cits stāsta par klasesbiedra kolekciju.
4. Raksta savus teikumus ar norādāmajiem vietniekvārdiem par vienu no aplūkotajām kolekcijām.

Darba lapa „Ko cilvēki kolekcionē?”

Lasi tekstu!

Bet ko kolekcionējat Jūs?

Domāju, ka daudzi man piekritīs, ka tieši bērnībā mūsos dzimst nākamo kolekcionāru dotības. Ar ko gan mēs tik nenodarbojamies!

Daudzi atceras, kā apmainījās ar kartītēm krāja konfekšu un košļājamo gumiju ietinamos papīriņus, uzlīmes, atklātnītes, nozīmītes, markas, monētas...

Ja papētām rakstīto internetā, tad var iegūt diezgan interesantu informāciju: ņemot vērā pat vispieticīgākos aprēķinus, katrs divdesmitais zemeslodes iedzīvotājs noteikti kaut ko krāj. Kolekcionāri – zinātkāru, nemierīgu cilvēku dzimta. Katram no viņiem ir sava aizraušanās joma. Numismāti kolekcionē monētas, faleristi – ordeņus, medaļas un nozīmītes. Filatēlisti krāj markas, kinderfilisti – kinderolu figūriņas, filokartisti – atklātnītes, filumenisti – sērkokociņu kārbu etiķetes. Tos, kas krāj grāmatas, sauc par bibliofiliem, bet tos, kas aizraujas ar skaņu platēm, – par filofinistiem. Bet ja cilvēks krāj ko neparastu? Piemēram, ķieģeļus? Vai patvārus? Vai ugunsdzēsēju ķiveres? Vai pogas? Diemžēl, bet mūsu valodā šādu nosaukumu nav, un diezin vai būs. Jo pēc kāda poļu kolekcionāra pētījumiem, pasaulē eksistē vairāk nekā 1000 kolekcionēšanas veidu. Sakrāt oriģinālu, interesantu kolekciju nav nemaz tik vienkārši. Tai ir nepieciešami vairāki gadi.

Un ko tad nozīmē jēdziens „kolekcija”? Pirmkārt, tā ir tēmas vienotība, otrkārt, eksponātu unikalitāte. Teiksim, kaut vai krājot konfekšu ietinamos papīriņus, var atrast tik oriģinālus un senus saldumu ietinamos piemērus, ka atliek vien pabrinīties. Un, protams, katra kolekcionāra kolekcija ir atkarīga no viņa materiālajām iespējām, ka arī kolekcionāra intereses attiecībā pret vienu vai otru mantu.

Par vienu no vispopulārākajiem kolekcionāriem pasaulē tiek uzskatīts amerikānis Eds Brazards, kam ir pasaulē vislielākā kolekcija – 3159119. Bet krāj viņš sērkokociņu kastītes... Slavenais pogu karalis Stīvens Doltons ar savu kolekciju (439950) izrotā apģērbus, priekšmetus mājās. Ir zināma gumijas pīlīšu kolekcija, kas sastāv no 1429 vienībām. To savāca Šarlote Lī. Neparasta ir bijušā hokeja tiesneša P. Gaini kolekcija, viņš krāja visu, kas pēc mačiem tika izmests uz laukuma: atslēgas, kurpes, saspraudes, šķiltavas utt. Ārsts Muhamads Mustansars no Pakistānas krāj bērnu knupīšus. Viņa kolekcijā jau ir 1996 gabali! Nikam Vermilenam no Holandes ir 2214 maisiņu kolekcija. Tie ir maisiņi no dažādām aviokompānijām, kas ir paredzēti lidmašīnu pasažieriem. Par kolekcijām var runāt bez gala. Cik pasaulē ir apbrīnojami cilvēki, tik arī kolekciju.

Un ko krāj Latvijas kolekcionāri? **Tās ir atklātnītes, monētas, eglīšu mantiņas, lelles, zaldātiņi, militāras statuetītes, rakstāmmašīnas un seni telefoni, smaržu pudelītes, magnētiņi, papīra salvetes un daudz kas cits.**

(Pēc Alekseja Piņajeva: <http://www.ezerzeme.lv/lv/zinas/noderigi/15394/bet-ko-kolekcionejat-jus>)

Izdales materiāls „Kas ko kolekcionē?”

KOLEKCIONĀRI

<i>Kas?</i>	<i>Ko kolekcionē?</i>
filatēlisti	
numismāti	
faleristi	
kinderfilisti	
filokartisti	
filumenisti	
bibliofili	
filofinisti	
filobutonisti	pogas

KOLEKCIONĀRI

<i>Kas?</i>	<i>Ko kolekcionē?</i>
filatēlisti	
numismāti	
faleristi	
kinderfilisti	
filokartisti	
filumenisti	
bibliofili	
filofinisti	
filobutonisti	pogas

KOLEKCIONĀRI

<i>Kas?</i>	<i>Ko kolekcionē?</i>
filatēlisti	
numismāti	
faleristi	
kinderfilisti	
filokartisti	
filumenisti	
bibliofili	
filofinisti	
filobutonisti	pogas

Izdales materiāls „Darbības vārdi”

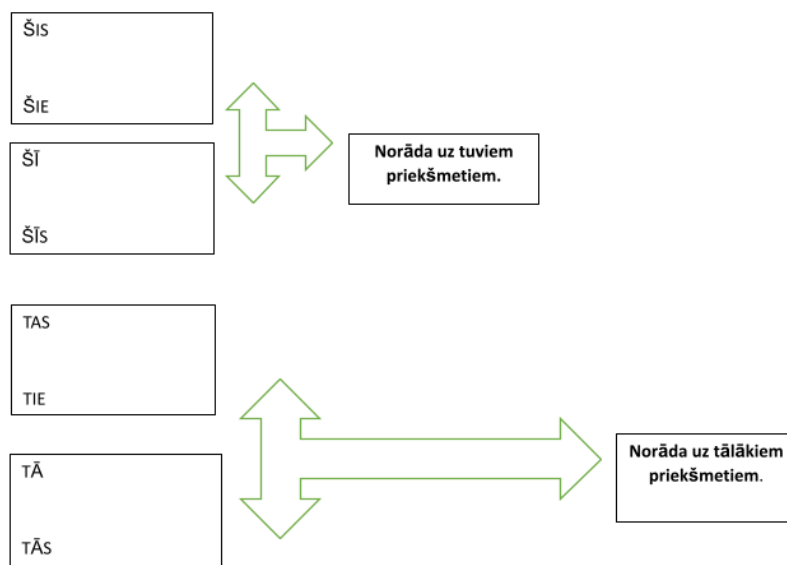
<i>Ko darīt?</i>	<i>Ko darīju? Ko darīja?</i>	<i>Ko daru? Ko dara?</i>	<i>Ko darīšu? Ko darīs?</i>
nopirkt	es nopirku viņš nopirka	es nopērku viņa nopērk	es nopirkšu viņi nopirks
iedot	es iedevu viņi iedeva	es iedodu viņš iedod	es iedošu viņa iedos
uzdāvināt	es viņa	es viņas	es viņš
iemainīt	es viņš	es viņa	es viņas

<i>Ko darīt?</i>	<i>Ko darīju? Ko darīja?</i>	<i>Ko daru? Ko dara?</i>	<i>Ko darīšu? Ko darīs?</i>
nopirkt	es nopirku viņš nopirka	es nopērku viņa nopērk	es nopirkšu viņi nopirks
iedot	es iedevu viņi iedeva	es iedodu viņš iedod	es iedošu viņa iedos
uzdāvināt	es viņa	es viņas	es viņš
iemainīt	es viņš	es viņa	es viņas

<i>Ko darīt?</i>	<i>Ko darīju? Ko darīja?</i>	<i>Ko daru? Ko dara?</i>	<i>Ko darīšu? Ko darīs?</i>
nopirkt	es nopirku viņš nopirka	es nopērku viņa nopērk	es nopirkšu viņi nopirks
iedot	es iedevu viņi iedeva	es iedodu viņš iedod	es iedošu viņa iedos
uzdāvināt	es viņa	es viņas	es viņš
iemainīt	es viņš	es viņa	es viņas

4. pielikums

ATGĀDNE „Norādāmie vietniekvārdi”

Darba lapa „Raksturo kolekcijas priekšmetus!”

Katrā teikumā pasvīturo vārda pareizo formu!

1. Šis žurnāls ir krāsains un (koša, koši, košs, košas).	
2. Tas žurnāls ir vienkrāsains un (gaišas, gaiši, gaiša, gaišs).	
3. Šie suvenīri ir jauni un (mirdzošs, mirdzoši, mirdzošas, mirdzošu).	
4. Tie suvenīri ir veci un (mazi, mazus, mazas, maziem).	
5. Šī grāmata ir krāsaina un (spilgts, spilgtas, spilgta, spilgtai).	
6. Tā grāmata ir veca un (tumši, tumša, tumšā, tumšs).	
7. Šīs eglīšu mantiņas ir ekskluzīvas un (spožas, spoži, spožās, spoža).	
8. Tās eglīšu mantiņas ir lētas un (mīksti, mīkstās, mīksta, mīkstas).	

2.5. Ko tu lasi?

1. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Lasa publicistikas tekstus, sameklē nepieciešamo informāciju, lai to atpazītu ilustrācijās.
- Nosauc literārā varoņa emocijas (prieks, satraukums, interese, izbrīns, bailes, dusmas, riebums, nicinājums, bēdas, kauns u. c.).
- Stāsta par izlasīto grāmatu, nosaucot autoru, nosaukumu, varoņus, tematiku, atstāsta svarīgākos sižeta notikumus, norāda darbības vietu un laiku.
- Formulē ieteikumus izlasīt grāmatu, pamato savu izvēli.

Stundas gaita

1. Darba forma – pāru darbs. Lasa informāciju par grāmatām un apskata grāmatu vāku noformējumu. Nosaka, kurai grāmatai atbilst konkrētā informācija ([1. pielikums](#)).
2. Izvēlas pazīstama literārā varoņa ilustrāciju, nosauc šo varoni un tā emocijas, izmantojot balstvārdus ([2. pielikums](#)).

priecīgs, satraukts, ieinteresēts, izbrīnīts, nobijies, bēdīgs, nokaunējies, laimīgs

Piemērs

*Lenenbergas Emīls bija ļoti **dusmīgs**, kad uzzināja, ka komendante viena pati apēda visus vēžus.*

3. Stāsta, kuru no grāmatām ([1. pielikums](#)) ir lasījuši dzimtajā valodā un kuras grāmatas varoņa piedzīvojumi šķiet visinteresantākie. Stāstot nosauc grāmatas autoru, nosaukumu, varoņus, to emocijas, darbības vietu un laiku.
4. Meklē tīmeklī, kādus literāros darbus bērniem vēl ir sarakstījuši šo grāmatu autori.
5. Lasa jaunāko grāmatu aprakstus ([3. pielikums](#)).
6. Izvēlas vienu no grāmatām, kuru gribētu izlasīt un ieteiktu lasīt arī klasesbiedriem. Pamato savu izvēli.

2.5. Ko tu lasi?

2. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Iepazīstas ar jēdzienu *emuārs*.
- Veido emuāra ierakstus un raksta tiem komentārus.

Stundas gaita

1. Skolēni kopā ar skolotāju iepazīstas ar kādu no grāmatu emuāriem, piemēram, <https://burtkoki.wordpress.com/tag/berniem/>. Secina, ka ieraksti sakārtoti no jaunākā uz senāko, ka grāmatām norādīts izdošanas gads, bet lasītās grāmatas nav kārtotas pēc izdošanas gadiem. Pārrunā, kāpēc cilvēki ne vienmēr izvēlas lasīt jaunākās grāmatas. Secina, ka ir iespējams pievienot savus komentārus un lasīt citu rakstītos. Pārrunā, kāpēc tas varētu būt noderīgi.
2. Ieraksta vārdu *emuārs* un tā skaidrojumu „vārdu bankā”.

Tīmekļa žurnāls jeb **emuārs** (angļu: *blog*, no *web log*) ir tīmekļa lietotne, ar kuru tiek veidoti, kārtoti un parādīti regulāri ieraksti vienā tīmekļa vietnē. Visbiežāk ieraksti ir sakārtoti no jaunākā uz senāko.

3. Veido klases „emuāru”. Katrs skolēns sagatavo savu „ierakstu emuārā” par lasīto grāmatu uz A4 lapas, informāciju izkārtojot līdzīgi kā apskatītajā emuārā – grāmatas autors, nosaukums, izdošanas gads, pārdomas, kāds citāts, ieteikums lasīt vai nelasīt.
4. Iepazīstas ar klasesbiedru veidotajiem „emuāriem” un uz līmlapiņām raksta komentārus.
5. Lasa klasesbiedru rakstītos komentārus, izsaka savas domas, vai kāds no emuāra ierakstiem un komentāriem mudina lasīt kādu no klasesbiedru lasītajām grāmatām.

Darba lapa „Grāmatas un to apraksti”

Lasiet informāciju, apskatiet grāmatu vākus un nosakiet, kurai grāmatai atbilst konkrētā informācija!

A

Itāliešu rakstnieks Karlo Kollodi ir uzrakstījis grāmatu par koka zēnu un viņa nedarbiem. Jaukais gardegunis no meistara Džepeto saņem ābeci, bet to pārdod, lai aizietu uz leļļu teātri. Tā sākas aizraujoši piedzīvojumi.

B

Angļu rakstnieks Alans Aleksandrs Milns ir radījis mazo, jauko lācēnu, kurš rāpjas kokā, lai dabūtu medu, iet ciemos pie draugiem, izpalīdz tiem. Viņam patīk labi paēst, īpaši saldumus. Kādu reizi viņš apēd dāvanu, kas domāta viņa draugam ēzelītim I-ā.

C

Zviedru rakstnieces Astridas Lindgrēnes stāsta galvenais varonis ir sešgadīgs zēns, kuru viņa tēvs gatavs mainīt pret zemestrīci, lai mājās būtu kāds brītiņš miera. Bet zēns nav vainīgs – vienkārši viņš ir ļoti labsirdīgs un izpalīdzīgs, turklāt viņam vienmēr pietiek izdomas un arī enerģijas ideju realizēšanai.

D

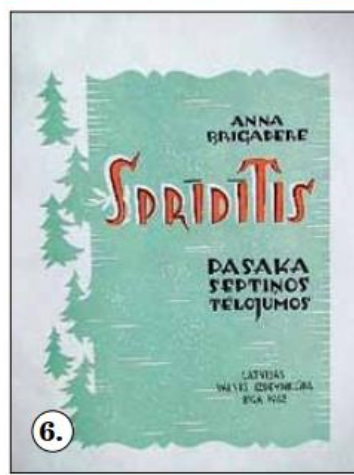
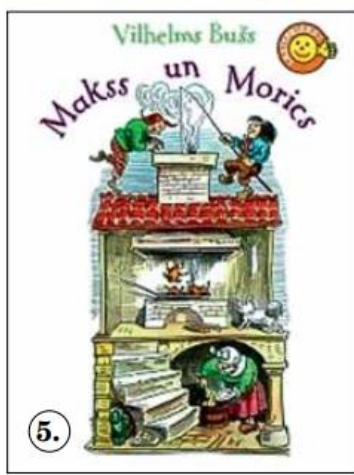
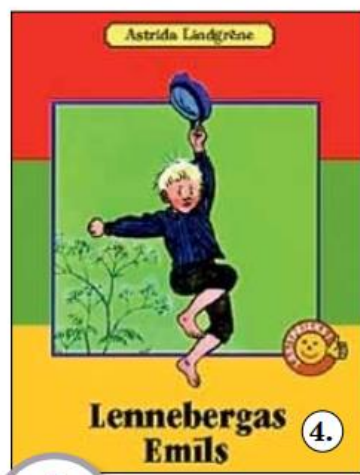
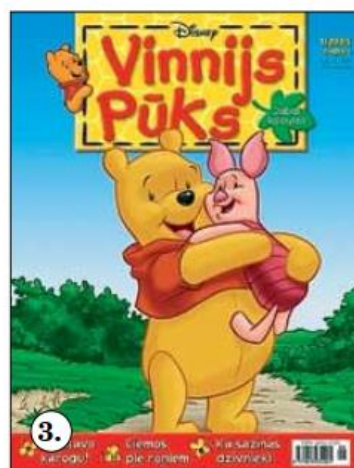
Astrida Lindgrēne ir uzrakstījusi arī grāmatu par Brālīti un viņa vislabāko draugu, kas pie Brālīša vienmēr atlido tikai tad, kad neviens neredz. Kopā viņi spēlējas un blēņojas, bet par visu atbild Brālītis.

E

Latviešu rakstniece Anna Brigadere savā pasaku lugā stāsta par mazu, bet ņipru zēnu, kurš aiziet pasaulē laimi meklēt. Paveic darbus un nedarbus un saprot, ka laime ir mājās.

F

Vācu mākslinieka Vilhelma Buša komiksa galvenie varoņi ir divi pasauleslaveni puikas, kuri negrib dzīvot mierīgi un kārtīgi. Viņi izdomā arvien jaunas nerātnības un nedomā, kā tas ietekmēs apkārtējos cilvēkus.

(Materiāls no: S. Neilande, J. Bernāne, L. Pamiļjane, I. Marševska
 Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase. Rīga : Latviešu valodas aģentūra. 2010, 51.–52. lpp.)

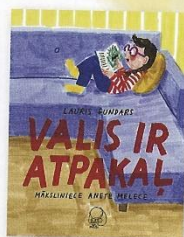
Vizualizācija „Literārie varoņi”

(Materiāls no: S. Neilande, J. Bernāne, L. Pamiljane, I. Marševska
Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2010, 50. lpp.)

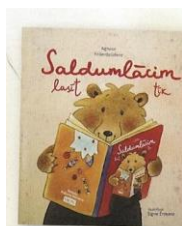
3. pielikums

Vizualizācija „Jaunāko grāmatu apskats”

Rakstnieka Laura Gundara grāmatā **“Valis ir atpakaļ!”** stāstīts par mazo Spindzeli, kura ar viltīgiem paņēmieniem panākusi, ka vectēvs Valis iemācījies darboties ar jauno planšeti.

Taču, kad Valis kā zombijs nepārtraukti blenž ekrānā un vairs nereaģē uz citiem, Spindzelei nākas uzņemties vectēva glābšanas misiju, lai izrautu viņu no ekrānatkarības.

“Saldumlācim lasīt tīk” ir Agneses Frišenbrūderes dzejoļu krājums, kurā ir jauki, humorīgi dzejoļi bērniem. Te sastapsi pilno mantu skapi, bebru ģimeni, Saldumlāci, zirnekli Žani, Strupasti un pat jocīgās ziņas.

Grāmatā **“Sveiki, te baktērija”** uzzināsi par sīkajiem negantniekiem, kas izraisa saslimšanas. Izpētot to, noskaidrosi, kur mitinās mikroorganismi, kā tie izskatās mikroskopā un kā rīkoties, lai nesaslimtu.

Iepazīsti Latvijas galvaspilsētu kopā ar **“Rīgas ēdampasaku”** varoņiem! Pavizinies ar zirgu tramvaju un nogaršo miega putru, satiec Lielo Kristapu, pamieļojies ar konfekšu zupu un izdibini Doma pagrabu noslēpumu. Visus minētos kārumus var pagatavot pēc grāmatā ievietotajām receptēm.

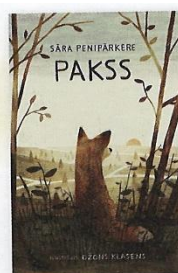
Ukrainu rakstnieces Halinas Vdovičenko grāmatā **366 KAKI** un 6 kaķi kādā lietainā vakarā apmetas Krepa kundzes dzīvoklī pret viņas gribu. Nepiekāpīgās saimnieces salto sirdi pret bezmāju kaķiem atkausē sfinksu šķirnes kaķene, vārdā Baronese. Ne Krepa kundze, ne viņas krustdēls Stass pat iedomāties nevarēja, par ko izvērtīsies 366 lielu un 6 mazu kaķu ielaušanās viņu mazajā dzīvoklī un ka šī satikšanās būs īsts veiksmes stāsts gan kaķiem, gan cilvēkiem.

Kāda ikdiena ir tavā mājā? Vai arī tev mamma no rīta vāra putru un vēl paspēj gan samīļot, gan sarāt? Un, lai mazgāšanās būtu bez lieliem kņējiem, ar mammas burvju spējām fēns kļūst par Fēna jaunkundzi, bet duša par Dušas kungu. Lasi jaunu ģimenes dienasgrāmatu, ko dzejniece Ērika Bērziņa uzrakstījusi dzejā, bet māksliniece Anna Vaivare ietērpusi draiskās ilustrācijās.

Pienācis skolas laiks. Mazajam Vilcēnam jādodas uz baiso vilku skolu, kur skolēni mācās kauties, kaukt, ēst kā sušči un rupji lamāties. Vilcēna vecākus priecē doma par to, ka nu dēls kļūs par īstu vilku, kura iemaņu komplektā ietilps arī sliktas manieres, taču Vilcēns izgāžas iestājek sāmenos. Nu viņa sapņi par skolu, kur jaukā kompānijā var iemācīties lasīt un skaitīt, var piepildīties. Franču autoru Karolīnas Rokas un Greguāra Mabīra jautrā grāmata tev liks padomāt arī par skolas sadzīvi un labām manierēm.

Amerikāņu rakstniece Sāra Penipārkere ir uzrakstījusi aizraujošu stāstu par puisēnu Pīteru un lapsu Pakssu. Viņi bijuši nešķirami, kopš zēns izglāba lapsēnu un pārnesa mājās. Taču kādu dienu notiek neparedzamais: Pītera tēvs dodas karā un liek dēlam palaist lapsu savvaļā. Aizvests uz vectēva mājām trīssimt jūdžu attālumā, Pīters saprot, ka neatrodas tur, kur viņam vajadzētu būt, – līdzās Paksam. Mīlestības, uzticības un skumju mudināts, zēns dodas ceļā, lai atrastu lapsu un abi atkal būtu kopā. Tikmēr Pakss neatlaidīgi gaida zēnu, iekuldami dažādos piedzīvojumos un atklādam daudz jauna...

Kosmoss ir milzīgi plašs, un tajā noteikti kaut dzīvo citplanētieši. Kādu dienu var gadīties tā, citplanētieši ierodas uz Zemes un, iespējams, tavā pagalmā. Tad būtu labi zināt, kā rīkoties. Tamminena un Valpuri Kertulas humorpilnā grāmata māca, kā pārvarēt bailes no nepazīstamiem cilvēkiem, tikt galā ar nepatīkamām sajūtām un neērtām situācijām.

kur
ka
tieši
Petri

(Materiāls no žurnāla zinātkāriem bērniem *Baltais Valis*,
janvāris / februāris, 2021)

Grāmatzīme – pateicība par uzcītīgu darbu stundā

2.6. Kurš sporta veids tev patīk?

1. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Darina un lieto lietvārdus ar izskaņu *-šana* (*sportošana*) un *-šanās* (*aizrauššanās*).
- Ievēro vārdu pareizrakstību apgūtajās gramatiskajās konstrukcijās.
- Skaidro vārdu *vaļasprieks*, *aizrauššanās*, *hobijs* nozīmi.

Stundas gaita

1. Pauž savu skaidrojumu par vārdu *vaļasprieks*, *aizrauššanās*, *hobijs* nozīmi. Meklē skaidrojumu vārdnīcā, piemēram, <https://tezaurs.lv/>. Salīdzina savu un vārdnīcas skaidrojumu. Raksta šo vārdu skaidrojumu „vārdu bankā”. Raksta piecus savus izvēlētos vaļaspriekus.

Vaļasprieks, aizrauššanās, hobijs – tas, ar ko nodarbojas, aizraujas brīvajā laikā.

2. Skolotājs veido vaļasprieku apkopojumu – uz tāfeles raksta nosauktos vaļaspriekus un to minējumu skaitu. Kopā ar skolēniem secina, kurš klasē ir vispopulārākais vaļasprieks. Skolotājs pievērš uzmanību ar sportu saistītiem vaļaspriekiem.
3. Pēta sporta veidu nosaukumus un spriež, kā tie darināti. Piemēram, lietvārds *slēpošana* darināts no darbības vārda *slēpot* – *slēpot* – *slēpošana*.
4. Darina no darbības vārdiem lietvārdus un raksta darba lapā ([1. pielikums](#)).
5. Veido un raksta teikumus ar tabulā ierakstītajiem vārdiem.

Piemērs

Man patīk slidot slidotavā. Slidošana ir patīkama nodarbe.

Man patīk spēlēt hokeju. Hokeja spēlēšana ir aizraujošs vaļasprieks.

Papildu darbam

Darina no dotajiem darbības vārdiem lietvārdus ar izskaņu *-šana*. Izvēlas divus no izveidotajiem vārdiem un iesaista tos teikumos.

klusēt, bļaut, braukt, skriet, degt, dzīvot, izmantot, lasīt, rādīt, meklēt, atjaunot, līmēt, sēdēt, celt, pirkt, pārdot

2.6. Kurš sporta veids tev patīk?

2. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Atlasa informāciju un kārtot to tabulā.
- Klausās un saprot klasesbiedru un skolotāja runātus tekstus par sportu.
- Pārveido lietvārdus lokatīvā un iesaista tos teikumos par sportistiem.
- Veido mutvārdu stāstījumu par mīļāko sporta veidu.

Stundas gaita

1. Meklē informāciju par tabulā ([2. pielikums](#)) dotajiem sportistiem. Aizpilda darba lapu, norādot sporta veidu un vietas, kur sportists trenējas. Izmanto atgādni par lietvārdu locīšanu lokatīvā.

ATGĀDNE „Lietvārdu locīšana lokatīvā”

Locījums	Galotnes					
Nominatīvs <i>kas?</i>	-s; -š	-is	-us	-a	-e	-s
Lokatīvs <i>kur? vsk.</i>	-ā	-ī	-ū	-ā	-ē	-ī
Lokatīvs <i>kur? dsk.</i>	-os	-os	-os	-ās	-ēs	-īs

2. Veido un raksta teikumus, izmantojot tabulā ietverto informāciju.

Piemērs

Mairis Briedis trenējas boksā. Treniņi notiek ringā.

3. Stāsta par savu mīļāko sporta veidu, atbildot uz jautājumiem.

Kurš ir tavs mīļākais sporta veids?

Kāpēc?

Kur ar to var nodarboties?

Ko tas dod cilvēkam?

Nosauc, kurš Latvijā zināms sportists nodarbojas ar šo sporta veidu!

2.6. Kurš sporta veids tev patīk?

3. stunda

Sasniedzamie rezultāti

- Ar izpratni lasa literāru un informatīvu tekstu par sportu.
- Atkārto to vārdu pareizrakstību, kuros ir līdzskaņu saplūdums.

Stundas gaita

1. Aplūko attēlu un min, ar kuru sporta veidu nodarbojas Kristīne Liepiņa.

2. Lasa alpīnistes Kristīnes Liepiņas atbildes uz intervijas jautājumiem žurnālam „Baltais Valis”. Uzraksta, kādus jautājumus žurnālists varētu viņai uzdot ([3. pielikums](#)).

Iespējami trīs varianti.

1. *variants*. Skolēniem ar augstākām mācīšanās prasmēm – lasa tekstu, jautājumus izdomā paši.

2. *variants*. Skolēniem ar vājākām mācīšanās prasmēm – darba lapa ar jautājumiem izvēlei.
3. *variants*. Līdzīgs 2. variantam, bet jautājumu un atbilžu ir mazāk.
3. Lasa žurnālista Denisa Demčenko interviju digitālā vidē:
<https://www.youpluss.lv/kristersjansons> ar Kristeru Jansonu un atbild uz jautājumiem ([4. pielikums](#)).
4. Lasa pasakas fragmentus un sakārto tos sižetiskā secībā ([5. pielikums](#)). Lasa pasaku atkārtoti un atbild uz jautājumiem.

Papildu darbam

Lasa teikumus un izvēlas gramatiski pareizi uzrakstīto vārdu ([6. pielikums](#)).

Piemērs

*Klasē pie sienas ir stundu... /**saraksts**, sarakc, sarakts/.*

Darba lapa „Sporta veidu nosaukumi”

Veido no darbības vārdiem lietvārdus – sporta veidu nosaukumus! Raksti tabulā!

Darbība	Valasprieks – sporta veida nosaukums
Darbības vārdi	Lietvārdi
sportot	sportošana
lēkt	
skriet	
peldēt	
mest	
spēlēt	
sist	
spert	
slidot	
slēpot	
airēt	
braukt	
iet	
nūjot	
šaut	

Darba lapa „Latvijas sportisti”

Vārds, uzvārds	Sporta veids	Kur ar to nodarbojas?
Mairis Briedis	bokss	ringā
Aļona Ostapenko		
Kristaps Porziņģis		
Lauris Dārziņš		
Martins Dukurs		
Anete Brice		
Mārtiņš Pļaviņš		
Oskars Melbārdis		
Juris Šics		
Aļona Ribakova		

Darba lapa „Intervija ar Kristīni Liepiņu”

1. variants

1. Lasi alpīnistes Kristīnes Liepiņas atbildes uz intervijas jautājumiem žurnālam „Baltais Valis”!

2. Izdomā un uzraksti, kādus jautājumus žurnālists varētu viņai uzdot!

.....?
Kad mācījos augstskolā, vēlējos nodarboties ar kaut ko aizraujošu, tāpēc pieteicos alpīnisma kursos. Pēc tam pirmo reizi dzīvē aizbraucu uz Alpu kalniem un kopā ar citiem uzkāpu savās pirmajās virsotnēs. Bērnbā domāju, ka kalnos kāpj tikai puīši. Bet tagad zinu, ka kalnos kāpj gan meitenes, gan puīši, jo ar alpīnismu var nodarboties jebkurš.
.....?
Līdzīgi kā bērni katru dienu iet uz skolu, mēs, alpīnisti, ejam uz treniņiem. Lai ķermenis kļūtu izturīgāks, daudz skrīenam pa mežiem un pakalniem, ejam garos pārgājienos visu cauru gadu. Lai vairāk būtu spēka un veiklības, kāpjam klintīs, kokos, darbojamies ar virvēm un vingrojam. Latvijā lielu kalnu nav, tāpēc bieži treniņos kāpjam torņos vai pat pa ēku fasādēm. Līdzko ir iespēja, dodamies kāpt pa īstām klintīm, pa ledu, iet kalnu pārgājienos.
.....?
Visbiežāk kalnos kāpēji nakšņo teltīs. Bet es esmu nakšņojusi arī sniega alā, kas izrakta ledāja virskārtas sniegā, gulējusi bez telts zem klajas debess, kā arī pārlaidusi nakti uz klinšu sienas, guļot uz neliela klinšu plaukta.
.....?
Alpīnista mugursomā ir telts, paklājīnš, uz kā gulēt, un guļammaiss, lai naktī būtu silti. Tāpat somā ir virves, leduscirtnis un dzelkšņi, kurus piestiprina pie zābakiem, lai būtu drošāk iet pa ledu, kā arī klinšu un ledus kāpšanas ekipējums. Somā ir arī pārtika un katliņš ar gāzes degli, uz kura gatavot ēdienu. Vēl tur ir papildu apģērbs, piemēram, lietus jaka, dūnu jaka, tīra veļa un vēl daži sīkumi – lukturītis, aptieciņa, telefons vai fotoaparāts.
.....?
Kalnos ēdienu gatavo uz gāzes vai benzīna degļiem. Uguni iekur, izmantojot kramu. Lai būtu spēks visai dienai, brokastīs ēdam auzu pārslu putru ar žāvētām ogām, pusdienās rupjmaizi ar sieru vai auksti kūpinātu vai vītinātu gaļu, riekstus un žāvētus augļus, vakariņās griķu pārslas vai pastu kopā ar zivju vai gaļas konserviem. Pārtikai jābūt vieglai, lai to nebūtu smagi nest līdzī, un ātri pagatavojamai. Kāpjot kalnos, daudz jādzer, jo organisms ātri atūdeņojas, un tas ir ļoti bīstami.

(Materiāls no žurnāla zinātkāriem bērniem *Baltais Valis*. Janvāris / februāris, 2020 (1))

Darba lapa „Intervija ar Kristīni Liepiņu”

2. variants

1. Lasi alpīnistes Kristīnes Liepiņas atbildes uz intervijas jautājumiem žurnālam „Baltais Valis”!

2. Izvēlies un uzraksti, kādus jautājumus žurnālists varētu viņai uzdot!

- Kur un kā kalnos nakšņo?
- Kā trenējaties?
- Kā kalnos var nomazgāties?
- Kā kļūvāt par alpīnisti?
- Kādas bīstamākās situācijas bijušas kalnos?
- Cik dienu ilgst kāpiens kalnos?
- Ko ēd alpīnisti?

.....?
Kad mācījos augstskolā, vēlējos nodarboties ar kaut ko aizraujošu, tāpēc pieteicos alpīnisma kursos. Pēc tam pirmo reizi dzīvē aizbraucu uz Alpu kalniem un kopā ar citiem uzkāpu savās pirmajās virsotnēs. Bērībā domāju, ka kalnos kāpj tikai puīši. Bet tagad zinu, ka kalnos kāpj gan meitenes, gan puīši, jo ar alpīnismu var nodarboties jebkurš.
.....?
Līdzīgi kā bērni katru dienu iet uz skolu, mēs, alpīnisti, ejam uz treniņiem. Lai ķermenis kļūtu izturīgāks, daudz skrienam pa mežiem un pakalniem, ejam garos pārgājienos visu cauru gadu. Lai vairāk būtu spēka un veiklības, kāpjam klintīs, kokos, darbojamies ar virvēm un vingrojam. Latvijā lielu kalnu nav, tāpēc bieži treniņos kāpjam torņos vai pat pa ēku fasādēm. Līdzko ir iespēja, dodamies kāpt pa īstām klintīm, pa ledu, iet kalnu pārgājienos.
.....?
Visbiežāk kalnos kāpēji nakšņo teltīs. Bet es esmu nakšņojusi arī sniega alā, kas izrakta ledāja virskārtas sniegā, gulējusi bez telts zem klajas debess, kā arī pārlaidusi nakti uz klinšu sienas, guļot uz neliela klinšu plaukta.
.....?
Alpīnista mugursomā ir telts, paklājiņš, uz kā gulēt, un guļammaiss, lai naktī būtu silti. Tāpat somā ir virves, leduscirtnis un dzelkšņi, kurus piestiprina pie zābakiem, lai būtu drošāk iet pa ledu, kā arī klinšu un ledus kāpšanas ekipējums. Somā ir arī pārtika un katliņš ar gāzes degli, uz kura gatavot ēdienu. Vēl tur ir papildu apģērbs, piemēram, lietuss jaka, dūnu jaka, tīra veļa un vēl daži sīkumi – lukturītis, aptieciņa, telefons vai fotoaparāts.
.....?
Kalnos ēdienu gatavo uz gāzes vai benzīna degļiem. Uguni iekur, izmantojot kramu. Lai būtu spēks visai dienai, brokastīs ēdam auzu pārslu putru ar žāvētām ogām, pusdienās rupjmaizi ar sieru vai auksti kūpinātu vai vītīnātu gaļu, riekstus un žāvētus augļus, vakariņās griķu pārslas vai pastu kopā ar zivju vai gaļas konserviem. Pārtikai jābūt vieglai, lai to nebūtu smagi nest līdzī, un ātri pagatavojamai. Kāpjot kalnos, daudz jādzer, jo organisms ātri atūdeņojas, un tas ir ļoti bīstami.

Darba lapa „Intervija ar Kristīni Liepiņu”

3. variants

1. Lasi alpīnistes Kristīnes Liepiņas atbildes uz intervijas jautājumiem žurnālam „Baltais Valis”!

Izvēlies un uzraksti, kādus jautājumus žurnālists varētu viņai uzdot!

- Kā trenējaties?
- Kā kalnos var nomazgāties?
- Kā kļūvāt par alpīnisti?
- Ko ēd alpīnisti?
- Ko alpīnisti liek mugursomā?

.....?
Kad mācījos augstskolā, vēlējos nodarboties ar kaut ko aizraujošu, tāpēc pieteicos alpīnisma kursos. Pēc tam pirmo reizi dzīvē aizbraucu uz Alpu kalniem un kopā ar citiem uzkāpu savās pirmajās virsotnēs. Bērībā domāju, ka kalnos kāpj tikai puīši. Bet tagad zinu, ka kalnos kāpj gan meitenes, gan puīši, jo ar alpīnismu var nodarboties jebkurš.
.....?
Līdzīgi kā bērni katru dienu iet uz skolu, mēs, alpīnisti, ejam uz treniņiem. Lai ķermenis kļūtu izturīgāks, daudz skrienam pa mežiem un pakalniem, ejam garos pārgājienos visu cauru gadu. Lai vairāk būtu spēka un veiklības, kāpjam klintīs, kokos, darbojamies ar virvēm un vingrojam. Latvijā lielu kalnu nav, tāpēc bieži treniņos kāpjam torņos vai pat pa ēku fasādēm. Līdzko ir iespēja, dodamies kāpt pa īstām klintīm, pa ledu, iet kalnu pārgājienos.
.....?
Alpīnista mugursomā ir telts, paklājiņš, uz kā gulēt, un guļammaiss, lai naktī būtu silti. Tāpat somā ir virves, leduscirtnis un dzelkšņi, kurus piestiprina pie zābakiem, lai būtu drošāk iet pa ledu, kā arī klinšu un ledus kāpšanas ekipējums. Somā ir arī pārtika un katliņš ar gāzes degli, uz kura gatavot ēdienu. Vēl tur ir papildu apģērbs, piemēram, lietus jaka, dūnu jaka, tīra veļa un vēl daži sīkumi – lukturītis, aptieciņa, telefons vai fotoaparāts.
.....?
Kalnos ēdienu gatavo uz gāzes vai benzīna degļiem. Uguni iekur, izmantojot kramu. Lai būtu spēks visai dienai, brokastīs ēdam auzu pārslu putru ar žāvētām ogām, pusdienās rupjmaizi ar sieru vai auksti kūpinātu vai vītinātu gaļu, riekstus un žāvētus augļus, vakariņās griķu pārslas vai pastu kopā ar zivju vai gaļas konserviem. Pārtikai jābūt vieglai, lai to nebūtu smagi nest līdzī, un ātri pagatavojamai. Kāpjot kalnos, daudz jādzer, jo organisms ātri atūdeņojas, un tas ir ļoti bīstami.

(Materiāls no žurnāla zinātkāriem bērniem *Baltais Valis*. Janvāris / februāris, 2020 (1))

Darba lapa „Pārstāsts par Kristeru Jansonu”

Deniss Demčenko

Vēlos atkal jūs visus iepazīstināt ar kādu aktīvu un sportisku jaunieti. Šoreiz tas ir 18 gadus vecais Kristers Jansons, kurš nodarbojas ar ielu vingrošanu, kā arī ir aktīvs sporta biedrības *Workout Generation* dalībnieks. Tajā visā vēl ietilpst vilkšanās pie svariem un brīvo triku izpilde. Kristers ar komandu sezonas laikā dodas uz dažādām sacensībām. Martā arī ir plānotas sacensības Rīgā un ne tikai.

Bez šīm visām aktivitātēm Kristers ikdienā strādā. Ir absolvējis Nīcas vidusskolu, taču pēc mācībām nolēmis vienu gadu atpūsties no skolas un padarīt kaut ko citu. Uz Liepāju ir pārcēlies pavisam nesen, tādējādi aktīvāk varējis pievērsties sportam un katru dienu trenēties.

(Materiāls no: <https://www.youpluss.lv/kristersjansons>)

1. Kurš raksta par Kristeru Jansonu?

2. Ar kādu sporta veidu nodarbojas Kristers?

3. Kur martā plānotas sacensības?

4. Ko ikdienā dara sportists?

5. Kad Kristers pārcēlās uz Liepāju?

Darba lapa „Izveido pasaku!”

1. Lasi pasakas fragmentus un sanumurē tos sižetiskā secībā! 1. – raksti pretī tam teikumam, kurš ir pasakas temats (nosaukums)!

	„Ej, ej, ej! Lai man ūsas izrauj, tam neticu.” „Ko tur ticēt, ko neticēt, derēsim! Ja tu mani noskriesi, tad izrausi manam kažokam desmit adatas. Ja es tevi noskriešu, tad izraušu tev desmit ūsas. Sarunāts? Lai tā paliek?” „Protams! Bet man tikai žēl tava kažoka.” „Bet man – tavu ūsu! Tu, zaķi, skriesi pa grāvja malu, es – pa grāvi!”
	„Nē, nē, ezīt! Skriesim vēl trešo reizi, kas būs, tas būs!” Zaķis aizskrēja kā viesulis. Bet otrā galā atkal ezis jau priekšā: „Vai dzirdi, dod tās ūsas, vairāk ar tevi nespēkošos.” Neko darīt, bija jādod.
	Kā bija runāts – zaķis aizskrēja kā viesulis un nemaz neapskatījās, vai ezis arī skrien vai ne. Aizskrēja otrā galā, ezis jau priekšā: „Vai dzirdi! Kur tu tik ilgi? Es gandrīz nosalu, tevi gaidīdams.”
1.	Zaķis un eži.
	Ezis izrāva zaķim desmit ūsas. Piecas iedeva brālim, piecas paņēma sev. No tā laika visiem ežiem tādas zaķa ūsas pie lūpām.
	Reiz senos laikos ezis sarunāja ar savu brāli zaķi piejokot. Mežmalā bija dziļš grāvis. Abi eži nostājās viens vienā grāvja galā, otrs otrā. Tad ezis, kas stāvēja grāvja galā, teica zaķim: „Nu, klausies, zaķi! Tu tā lielies, ka esi liels skrējējs, liels skrējējs, bet man gandrīz prāts tevi noskriet.”
	„Nē, nē, ezīt! Es šoreiz nokļūdījos, skriesim vēl atpakaļ.” „Labi, skriesim!” Un zaķis atkal aizskrēja kā viesulis. Bet otrā galā – atkal ezis jau priekšā: „Nu, vai zini! Ko tu te mani saldē? Dod tās ūsas!”

(Latviešu tautas pasaka)

2. Lasi pasaku atkārtoti un atbilde uz jautājumiem!

Kuri dzīvnieki sacentās?
Kurš no dzīvniekiem uzvarēja?
Vai uzvarētājs arī dzīvē ir ātrāks?
Kā viņam izdevās uzvarēt?
Ko uzvarētājs ieguva?
Nosauc sporta veidu, kurā dzīvnieki sacentās!

Darba lapa „Izvēlies pareizo vārdu!”

Lasi teikumus un izvēlies gramatiski pareizi uzrakstīto vārdu! Pasvītro to!

Piemērs

*Klasē pie sienas ir stundu... /**saraksts**, sarakc, sarakts/.*

1. Šī diena ir... /gaiša, gaišs, gaišas/.
2. Tas draugs ir... /priecīgas, priecīgs, priecīga/.
3. /Šīs, Šī, Šie/... grāmatas ir dārgas.
4. Sportisti nodarbojas ar... /lēkšanai, slēpošanās, skriešanu/.
5. Tētis nezina, kur palicis lāpstas... /kāds, kāts, kāc/.
6. Filmas.../sižeds, sižets, sižecs/ bija aizraujošs.
7. Mana mīļākā... /aizraušana, aizraušanas, aizraušanās/ ir peldēšana.
8. Teniss ir ātrs un... /interesanti, interesants, intereses/ sporta veids.
9. Futbolisti... /sports, sportošana, sportoja/ stadionā.
10. Vingrotāja... /mūšs, mūžs, mūžš/ ir grūts, aktīvs un interesants.

4.__ klases skolnieka/-ces

Zināšanu un prasmju pašvērtējuma lapa 2. tematam „Mēs mājās”

Izkrāso ovālus pirms pārbaudes darba rakstīšanas un pēc rezultātu izvērtēšanas.
Krāso ovālu zaļu, ja visu zini, dzeltenu, ja zini daļēji, sarkanu, ja neesi to apguvis!

1. Es protu atbildēt uz jautājumiem par lasīto tekstu. Pirms Pēc	2. Es protu izrakstīt no teksta bez kļūdām. Pirms Pēc
3. Es zinu, kas ir vienlīdzīgi teikuma locekļi. Pirms Pēc	4. Es zinu mācīto vārdu pareizrakstību. Pirms Pēc
5. Es protu saskaņot īpašības vārdu ar lietvārdu teikumā. Pirms Pēc	6. Es zinu, kas ir temats un sižets, izprotu tā secību. Pirms Pēc
7. Es protu uzrakstīt secīgu sižetu. Pirms Pēc	8. Es esmu apguvis / apguvusi šo tēmu bloku. Pirms Pēc

Vārds, uzvārds, klase _____

2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darbs (1. variants)

1. uzdevums.

1.1. Lasi tekstu un atbilde uz jautājumiem pilnos teikumos! (14 punkti)

Pirmās ziemas olimpiskās spēles notika 1924. gadā Šamonī, Francijā. Tajās piedalījās 258 sportisti no 16 valstīm.

Ziemas olimpiskajās spēlēs visas sacensības notiek uz sniega vai ledus. 2002. gadā ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā, Amerikas Savienotajās Valstīs piedalījās gandrīz 2400 sportistu no vairāk nekā 70 valstīm.

Hokejs ir strauja un ļoti interesanta spēle. Hokeja komandā pavisam ir 20 sportistu, vienlaikus laukumā atrodas seši spēlētāji. Lai spēlētu hokeju, nepieciešama ripa, nūja un slidas. Hokeja spēlē ir trīs periodi – katra ilgums ir 20 minūtes. Hokeja spēli tiesā trīs tiesneši, un arī viņiem jāprot slidot, jo viņi visu laiku atrodas laukumā.

Bobslejs radās ap 1880. gadu, kad kāds iedomājās sastiprināt kopā divas ragavas. Bobslejā ar bobu brauc pa speciālu ledus trasi ar daudziem pagriezieniem. Ir dažādi bobi – tāds, kurā var braukt divi sportisti, un tāds, kurā var braukt četri sportisti. Tas, kas sēž priekšā, ir pilots, un viņš stūrē ragavas. Aizmugurē sēdošais brauciena beigās iedarbina bremzes.

Daiļslidošana notiek ovālā ledus laukumā. Mūzikas pavadījumā slidotāji izpilda dažādas figūras, lēcienus, piruetes, dejas, bet tiesneši to vērtē. Sacensības notiek gan pāriem, gan vīriešiem un sievietēm atsevišķi. Daiļslidotājiem nepieciešamas slidas un speciāls tērps.

Biatlonā sportisti slēpo pa trasi un ik pēc dažiem kilometriem šautuvē šauj piecos mērķos. Biatlonisti šauj gan stāvus, gan guļus. Ja sportists netrāpa mērķī, viņš saņem soda minūtes vai veic soda aplūš. Uzvar ātrākais un precīzākais sportists.

(Materiāls no: I. Grīnberga, I. Pauliņa *Nāc mums līdzi*)

1. Kad notika pirmās ziemas olimpiskās spēles?

2. Cik hokejistu vienlaikus atrodas laukumā?

3. Kāda ir hokeja spēle?

4. Kā radās bobslejs?

5. Ko daiļslidotāji dara ledus laukumā?

6. Kas šauj gan stāvus, gan guļus?

7. Kur notika 2002. gada ziemas olimpiskās spēles?

1.2. No teksta izraksti vienu teikumu, kurā ir vienlīdzīgi teikuma locekļi! (2 punkti)

2. uzdevums.

Lasi teikumus un izvēlies gramatiski pareizi uzrakstīto vārdu! Apvelc to! (10 punkti)

Piemērs

Klasē pie sienas ir stundu... /saraksts, sarakc, sarakts/.

1. Šī medaļa ir... /spožs, spoža, spožas/.
2. Tā marka ir... /spilgta, spilgti, spilgtai/.
3. /Šis, Šī, Šie... suvenīrs ir dārgs.
4. Slēpotāji nodarbojas ar... /slidošanu, slēpošanu, slēpošanās/.
5. Lai to dara... /kāts, kāds, kāc/ cits!
6. Izlasītās grāmatas... /sižeds, sižecs, sižets/ bija aizraujošs.
7. Mana mīļākā... /nodarbošana, nodarbošanas, nodarbošanās/ ir sports.
8. Mēs stundās... /lasīšu, lasām, lasījām/ pasakas un stāstus.
9. Futbolisti... /sports, sportošana, sporto/ skolas stadionā.
10. Sportista... /mūžs, mūžš, mūšs/ ir ātrs, aktīvs un piesātināts.

3. uzdevums. Lasi teikumus un sanumurē tos sižetiskā secībā! 1. – raksti pretī teikumam, kurš ir pasakas temats (nosaukums)! (6 punkti)

	Iegājis trešajās mājās. Tur atkal meita bērusi zirņus katlā. Bērusi lēnām. Ja kāds zirnītis nokritis, pacēlusi, noskalojusi un iemetusi katlā. To redzēdams, vecītis teicis: „Tie gan laikam tavi zirņi, meitiņ?”
	„Nē, vectēv, tie saimnieces zirņi, bet Dieva dāvaniņu jau nevar zemē atstāt.”
	Reiz senos, vecos laikos Dievs staigājis apkārt. Viņš bijis pārgērbies par vecu vīru.

	Dieva dāvaniņa.
	Kādu reizi nabags iegājis vienā mājā. Tur meita pašlaik bērusi katlā zirņus. Viņai daudz zirņu biruši pa zemi. Nabags, to redzēdams, teicis: „Vai, meitiņ, tu tā kaisi zirņus pa zemi? Tā jau Dieva dāvaniņa.” Meita atteikusi: „Ko nu, vecais, tā saimnieka manta!”
	Vecītis noskatījies vēl kādu brīdi, tad gājis prom. Pie durvīm tas apstājies un teicis: „Tas labi, meit! Tev tavā mūžā nekad netrūks Dieva svētības un Dieva dāvaniņu.” Un tā arī bijis.
	Iegājis otrās mājās. Atkal meita bērusi zirņus katlā. Tā katru zirnīti, kas nokritis, pacēlusi. Nabags noskatījies un teicis: „Ko tad tu, meitiņ, pēc katra zirnīša liecies pie zemes?” Šī teikusi: „Ko tu, vecais, zini? Tie jau mani zirņi.”

(Latviešu tautas pasaka)

**4. uzdevums. Raksti (apjoms līdz 40 vārdiem) par savu mīļāko sporta veidu!
(19 punkti) Ievēro rindkopas! Iesaisti vienlīdzīgus teikuma locekļus!**

Raksti pēc plāna!

1. Kurš ir tavs mīļākais sporta veids?
2. Kāpēc?
3. Kur ar to var nodarboties?
4. Ko tas dod cilvēkam?
5. Kurš Latvijā zināms sportists nodarbojas ar šo sporta veidu?

Tu esi ieguvis / ieguvusi _____ punktus no 51. Tās ir ____ balles.

Vārds, uzvārds, klase _____

2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darbs (2. variants)

1. uzdevums.

1.1. Lasi tekstu un atbildi uz jautājumiem pilnos teikumos! (14 punkti)

Pirmās ziemas olimpiskās spēles notika 1924. gadā Šamonī, Francijā. Tajās piedalījās 258 sportisti no 16 valstīm.

Ziemas olimpiskajās spēlēs visas sacensības notiek uz sniega vai ledus. 2002. gadā ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā, Amerikas Savienotajās Valstīs piedalījās gandrīz 2400 sportistu no vairāk nekā 70 valstīm.

Hokejs ir strauja un ļoti interesanta spēle. Hokeja komandā pavisam ir 20 sportistu, vienlaikus laukumā atrodas seši spēlētāji. Lai spēlētu hokeju, nepieciešama ripa, nūja un slidas. Hokeja spēlē ir trīs periodi – katra ilgums ir 20 minūtes. Hokeja spēli tiesā trīs tiesneši, un arī viņiem jāprot slidot, jo viņi visu laiku atrodas laukumā.

Bobslejs radās ap 1880. gadu, kad kāds iedomājās sastiprināt kopā divas ragavas. Bobslejā ar bobu brauc pa speciālu ledus trasi ar daudziem pagriezieniem. Ir dažādi bobi – tāds, kurā var braukt divi sportisti, un tāds, kurā var braukt četri sportisti. Tas, kas sēž priekšā, ir pilots, un viņš stūrē ragavas. Aizmugurē sēdošais brauciena beigās iedarbina bremzes.

Daiļslidošana notiek ovālā ledus laukumā. Mūzikas pavadījumā slidotāji izpilda dažādas figūras, lēcienus, piruetes, dejas, bet tiesneši to vērtē. Sacensības notiek gan pāriem, gan vīriešiem un sievietēm atsevišķi. Daiļslidotājiem nepieciešamas slidas un speciāls tērps.

Biatlonā sportisti slēpo pa trasi un ik pēc dažiem kilometriem šautuvē šauj piecos mērķos. Biatlonisti šauj gan stāvus, gan guļus. Ja sportists netrāpa mērķī, viņš saņem soda minūtes vai veic soda aplūš. Uzvar ātrākais un precīzākais sportists.

(Materiāls no: I. Grīnberga, I. Pauliņa *Nāc mums līdzi*)

1. Kas notika Šamonī?

2. Cik sportistu piedalījās ziemas olimpiskajās spēlēs Soltleiksitijā?

3. Kas nepieciešams, lai spēlētu hokeju?

4. Kādi var būt bobi?

5. Kur notiek daiļslidošana?

6. Kā šauj biatlonisti?

7. Kāpēc biatlonisti saņem soda minūtes un veic soda apļus?

1.2. No teksta izraksti vienu teikumu, kurā ir vienlīdzīgi teikuma locekļi! (2punkti)

2. uzdevums. Lasi teikumus un izvēlies gramatiski pareizi uzrakstīto vārdu! Apvelc to! (10 punkti)

Piemērs

Klasē pie sienas ir stundu... /saraksts, sarakc, sarakts/.

1. Šīs medaļas ir... /spožs, spoža, spožas/.
2. Tie suvenīri ir... /spilgta, spilgti, spilgtai/.
3. /Šis, Šī, Šie/... skulptūriņa ir dārga.
4. Vieglatlēti nodarbojas ar... /skriešanu, lēkšanai, slēpošanās/.
5. Vai tu zini, kur palicis slotas... / kāts, kāds, kāc/?
6. Izlasītā teksta.../sižeds, sižecs, sižets/ bija interesants.
7. Mana mīļākā... /nodarbošana, nodarbošanas, nodarbošanās/ ir lasīšana.
8. Mēs vakar stundā... /lasīšu, lasījām, lasām/ interviju ar Kristīni Liepiņu.
9. Volejbolisti... /sports, sportošana, sporto/ skolas sporta zālē.
10. Baletdejojāja skatuves... /mūžs, mūžš, mūšs/ ir īss, aktīvs un aizraujošs.

3. uzdevums.

Lasi teikumus un sanumurē tos sižetiskā secībā! 1. – raksti pretī tam teikumam, kurš ir pasakas temats (nosaukums)! (6 punkti)

	Tad ceturtajā dienā Dieviņš gāja pie savas mālu kastes un sāka taisīt zemi. Uztaisīja lielu ripu, noglaidīja ar plaukstām gludu jo gludu. Sasprauda zemē kociņus, puķītes, salika zvēriņus un cilvēciņus.
	Pēc tam atlikušo zeltu viņš sadrupināja sīkos kriksīšos un izbārstīja pa visu blodu, lai būtu zvaigznes arī. Debesis iznāca tik košas, ka nenopriecāties. Trīs dienas Dieviņš spēlējās ar zilo blodu viens pats un citiem nedeķa.
	Pasaules radīšana.

Pašos vissenākajos laikos vēl nebija nekādas kārtības. Dzīli lejā tupēja velns. Augšā uz mākona sēdēja Dievinš. Viņš nosprieda, ka jāievieš kārtība.

Visbeidzot Dieviņš uztaisīja cūku. Re! Gatavs!
Tā radās pasaule dažās dienās, kurā vēl tagad ir zilas debesis ar sauli, mēnesi un
zvaigznēm, un zemi ar visu dzīvo uz tās.

Dieviņš ķērās pie darba. Pirmo viņš uztaisīja lielu, zilu bļodu – debesis. Iemeta vidū zelta ābolu par sauli, piesvieda malā otru mazāku – mēnesi.

(Latviešu tautas pasaka)

4. uzdevums.

Raksti (apjoms līdz 40 vārdiem) par savu valasprieku! (19 punkti)

Ievēro rindkopas! Iesaisti vienlīdzīgus teikuma locekļus!

Raksti pēc plāna!

1. Kurš ir tavs mīļākais vaļasprieks?
2. Kāpēc?
3. Kur ar to var nodarboties?
4. Ko tas dod cilvēkam?
5. Kurš tev zināms cilvēks nodarbojas ar šo vaļasprieku?

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Tu esi ieguvis / ieguvusi _____ punktus no 51. Tās ir _____ balles.

2. temata „Mēs mājās” noslēguma pārbaudes darba vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums.

1.1. Sasniedzamais rezultāts – lasa daiļliteratūras, publicistikas tekstus, sameklē nepieciešamo informāciju un strukturē to, atbildot uz jautājumiem.

Par katru saturiski un gramatiski pareizi uzrakstītu atbildi – 2 punkti.

Par katru saturiski pareizi uzrakstītu atbildi – 1 punkts.

Par atbildi uz jautājumu ar vienu vārdu – 0,5 punkti.

Kopā – 14 punkti.

1.2. Sasniedzamais rezultāts – atpazīst tekstā vienlīdzīgus teikuma locekļus. Noraksta tekstu, ievērojot pareizrakstību.

Par saturiski un gramatiski pareizi izrakstītu teikumu – 2 punkti.

Par katru saturiski pareizi izrakstītu atbildi (vienlīdzīgi teikuma locekļi teikumā ir, bet, norakstot vārdus, ir kļūdas) – 1 punkts.

Kopā – 2 punkti.

Kopā par uzdevumu – 16 punkti.

2. uzdevums.

Sasniedzamais rezultāts – izmanto pārbaudes formas, lai pareizi pierakstītu vārdus, kuru izrunā notiek līdzskaņu š un s, ž un s saplūdums, veidojot līdzskani š (*košs, spožs*). Lieto vietniekvārdus *šis, šī* dažādās formās, saskaņojot dzimtē un skaitlī ar lietvārdu. Lieto īpašības vārdus dažādās formās saistījumā ar lietvārdu. Ievēro pareizrakstību darbības vārdu piedēkļos un atgriezenisko darbības vārdu vienkāršās pagātnes 3. personas formu galotnē (*skatījās, atgriezās*). Lieto lietvārdus ar izskaņu *-šana*.

Gramatisko formu tests. Par katru pareizi apvilktu vārdu – 1 punkts.

Kopā – 10 punkti.

3. uzdevums. Sasniedzamais rezultāts – izprot jēdzienus *temats* un *sižets*. Lasot notikumus pasakā, ievēro norises secību. Nosaka pasakas tematu un tā sasaisti ar sižetu. Par katru pareizi ierakstītu skaitli –1 punkts.

Kopā – 6 punkti.

4. uzdevums. Sasniedzamais rezultāts – raksta par savu mīļāko sporta veidu, ievēro pareizrakstību apgūtajās gramatiskajās konstrukcijās. Teikumu veidošanā un paplašināšanā izmanto vienlīdzīgus teikuma locekļus.

Rakstu darbam ir nosaukums – 1 punkts.

Rakstu darbs uzrakstīts, izmantojot doto plānu. Par katru sadaļu –1 punkts. Kopā – 5 punkti.

Uzrakstītie teikumi ir paplašināti un atbilst tematam. Par katru sadaļu – 2 punkti. Kopā – 10 punkti.

Tekstā ir uzrakstīts vismaz viens teikums, kurā ir vienlīdzīgi teikuma locekļi – 2 punkti.

Katra rakstu darba daļa rakstīta jaunā rindkopā – 1punkts.

Kopā – 19 punkti.

Kopā par darbu ir 51 punkts.

Vingrinājumi prasmju pilnveidošanai

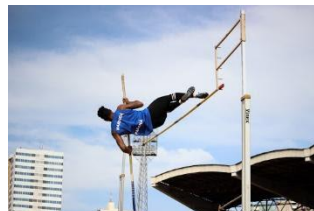
1. uzdevums. Aplūko attēlus, darini un raksti lietvārdus ar izskaņu **-šana!** Raksti teikumus ar šiem vārdiem!

Piemērs

peldēšana

2. klasē sporta stundās mums bija peldēšanas nodarbības.

2. uzdevums.

2.1. Loci lietvārdu kolekcija vienskaitlī, ierakstot atbilžu laukos pareizo formu!

<i>Locījums</i>	<i>Lietvārds</i>
Nominatīvs <i>kas?</i>	
Ģenitīvs <i>kā?</i>	
Datīvs <i>kam?</i>	
Akuzatīvs <i>ko?</i>	
Instrumentālis <i>ar ko?</i>	
Lokatīvs <i>kur?</i>	
Vokatīvs – !	

2.2. Ieraksti teikumos vārdu *kolekcija* pareizā locījumā!

Jurim nav savas (*kā?*) _____.

Uvis marku (*ko?*) _____ uzdāvināja draugam.

Zanes leļļu (*kas?*) _____ ir diezgan liela.

Uģa (*kam?*) _____ pievienojās vēl viens priekšmets.

_____, tu sagādā man prieku!

Agate (*ar ko?*) _____ piedalīsies izstādē.

Manā (*kur?*) _____ monētas ir no dažādām valstīm.

3. uzdevums.

3.1. Loci vārdu *monēta* daudzskaitlī, ierakstot atbilžu laukos pareizo formu!

<i>Locījums</i>	<i>Lietvārds</i>
Nominatīvs <i>kas?</i>	
Ģenitīvs <i>kā?</i>	
Datīvs <i>kam?</i>	
Akuzatīvs <i>ko?</i>	
Instrumentālis <i>ar ko?</i>	
Lokatīvs <i>kur?</i>	
Vokatīvs – !	

3.2. Ieraksti teikumos vārdu *monētas* pareizā locījumā!

(*Ar ko?*) _____ piebāztās kabatas žvinkstēja.

Šīs senās (*kas?*) _____ ir nobružātas.

(*Kam?*) _____ makā atvēlēta sava kabatiņa ar rāvējslēdzēju.

Šo (*kā?*) _____ vērtība izsolē ir augsta.

Eiro (*kur?*) _____ ir vara, misiņa un niķeļa sakausējums.

Zaiga paņēma (*ko?*) _____ saujā un sabēra kabatā.

_____, _____, ko ar jums darīt!

4. uzdevums.

4.1. Ieraksti vārdā burtu *s* vai *ž*!

Kāds tas ir?

Spo_ s kristāls. Mirdzo _ s ledus. Sve_ s cilvēks. Mo_ s suns. Garš mū_ s. Ko_ s plakāts. Tuk_ s maks. Dro_ s tilts.

4.2. Pārraksti vārdu savienojumus daudzskaitlī!

Piemērs

Spoži kristāli.

5. uzdevums. Pasvītro katrā teikuma vienlīdzīgus teikuma locekļus!

1. Edvards skrien, peld un vingro.
2. Jāzeps kolekcionē markas, atklātnes, plakātus.
3. Man patīk gan lieli, gan mazi, gan krāsaini, gan vienkārši suvenīri.
4. Anna, Marija, Zane un Elizabete ir labākās draudzenes no 1. klases.
5. Alekseja suns Roko prot izpildīt komandas: „Gulēt!”, „Riet!”, „Skriet!”, „Sēdēt!”
6. Oksanai ir skaisti, gari, tumši brūni mati un zilas acis.
7. Es skolā labi mācos valodas – angļu, latviešu un krievu.

6. uzdevums. Liec teikumos nepieciešamās pieturzīmes!

1. Kristofers labprāt lasa gan dzejoļu grāmatas gan pasakas gan enciklopēdijas
2. Valērijs nodarbojas ar vingrošanu skriešanu un augstlēkšanu
3. Elza no rītiem ēd brokastis tad tīra zobus un dodas uz skolu
4. Madara pļavā lasa zilas rudzupuķes sarkanās magones un baltās madaras

Pļavas madara

7. uzdevums.

Vai pazīsti šīs pasakas?

Pie katra attēla pieraksti pasakas nosaukumu!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Pareizās atbildes žurnāla beigās.

(Materiāls no žurnāla meitenēm 6+ *Avenīte*, februāris, 2021)

Atbildes

„Apburtā princese” „Aladins un burvju lampa” „Pelnrušķīte” „Sniega karaliene”
„Meža gulbji” „Īkstīte”